

Uitgave
in de Nederlandse taal

Wetgeving

Inhoud

I Besluiten waarvan de publicatie voorwaarde is voor de toepassing

- ★ Verordening (EG) nr. 1804/1999 van de Raad van 19 juli 1999 waarbij Verordening (EEG) nr. 2092/91 inzake de biologische productiemethode en aanduidingen dienaangaande op landbouwproducten en levensmiddelen wordt aangevuld met betrekking tot de dierlijke productie 1

II Besluiten waarvan de publicatie niet voorwaarde is voor de toepassing

Raad

1999/575/EG:

- ★ Besluit van de Raad van 23 maart 1998 betreffende de sluiting door de Gemeenschap van de Europese Overeenkomst voor de bescherming van gewervelde dieren die voor experimentele en andere wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt 29

1999/576/EG:

- ★ Besluit van de Raad van 29 juni 1999 inzake de ondertekening en de kennisgeving van voorlopige toepassing van het Voedselhulpverdrag 1999 namens de Europese Gemeenschap 38

I

(Besluiten waarvan de publicatie voorwaarde is voor de toepassing)

VERORDENING (EG) Nr. 1804/1999 VAN DE RAAD

van 19 juli 1999

waarbij Verordening (EEG) nr. 2092/91 inzake de biologische productiemethode en aanduidingen dienaangaande op landbouwproducten en levensmiddelen wordt aangevuld met betrekking tot de dierlijke productie

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 37,

Gezien het voorstel van de Commissie⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Europees Parlement⁽²⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité⁽³⁾,

seren; dat voor producten van aquacultuur dergelijke voorschriften zo spoedig mogelijk moeten worden ontwikkeld;

(5) Overwegende voorts dat de veeteelt een fundamentele rol speelt in de organisatie van biologische landbouwbedrijven doordat deze voorziet in de behoefte van de landbouwgrond aan organisch materiaal en organische voedingsstoffen, en dientengevolge bijdraagt tot bodemverbetering en de ontwikkeling van een duurzame landbouw;

(6) Overwegende dat, ter voorkoming van schade aan het milieu en in het bijzonder aan natuurlijke hulpbronnen zoals grond en water, bij de biologische veeteelt in principe sprake moet zijn van koppeling van die activiteit aan de grond, van toepassing van geschikte meerjarige vruchtwisselingsprogramma's en van voeding van dieren met biologische plantaardige producten die op het bedrijf zelf verkregen zijn;

(7) Overwegende dat, om verontreiniging van het water door stikstofverbindingen te voorkomen, biologische veehouderijen passende opslagcapaciteit en uitrijdschema's voor mest en gier dienen te hebben;

(8) Overwegende dat pastorale veeteelt overeenkomstig de principes van de biologische landbouw een uitermate geschikte activiteit is om het potentieel van verlaten gebieden in stand te houden en te benutten;

(9) Overwegende dat een grote biodiversiteit moet worden bevorderd en daarom bij de keuze van rassen rekening moet worden gehouden met hun vermogen tot aanpassing aan de plaatselijke omstandigheden;

(10) Overwegende dat genetisch gemodificeerde organismen (GGO's) en daarvan afgeleide producten niet verenigbaar zijn met de biologische productiemethode; dat, terwille van de handhaving van het vertrouwen van de consument in de biologische productie, genetisch gemodificeerde organismen, delen ervan en daarvan afgeleide producten niet gebruikt mogen worden in producten die als biologisch worden aangeduid;

(1) Overwegende dat in Verordening (EEG) nr. 2092/91⁽⁴⁾ is bepaald dat de Commissie vóór 30 juni 1995 voorstellen moet indienen betreffende de beginselen en specifieke controlemaatregelen voor de biologische productie van dieren, niet-verwerkte dierlijke producten en voor menselijke consumptie bestemde producten die ingrediënten van dierlijke oorsprong bevatten;

(2) Overwegende dat de vraag naar biologische landbouwproducten steeds groter wordt en dat de consument steeds meer belangstelling toont voor deze producten;

(3) Overwegende dat via dierlijke productie het assortiment van producten kan worden uitgebreid en biologische landbouwbedrijven daardoor complementaire activiteiten kunnen ontwikkelen die voor een aanzienlijk deel van de inkomsten zorgen;

(4) Overwegende dat deze verordening de productie-, etiketerings- en inspectievoorschriften voor de belangrijkste diersoorten harmoniseert; dat het voor andere dan aquatische soorten, waarvoor in deze verordening geen productievoorschriften staan, aangewezen is om ter bescherming van de consument op zijn minst de etiketeringsvoorschriften en het inspectiesysteem te harmoni-

⁽¹⁾ PB C 293 van 5.10.1996, blz. 23.

⁽²⁾ PB C 133 van 28.4.1997, blz. 29.

⁽³⁾ PB C 167 van 2.6.1997, blz. 55.

⁽⁴⁾ PB L 198 van 22.7.1991, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 330/1999 van de Commissie (PB L 40 van 13.2.1999, blz. 23).

- (11) Overwegende dat de consument de garantie moet krijgen dat de producten overeenkomstig deze verordening zijn geproduceerd; dat dit, voorzover dat technisch mogelijk is, gebaseerd moet worden op de traceerbaarheid van de dierlijke producten;
- (12) Overwegende dat de voeding van de dieren dient te bestaan uit gras, voedergewassen en diervoeders verkregen volgens de regels van de biologische landbouw;
- (13) Overwegende dat de veehouders in de huidige omstandigheden problemen kunnen ondervinden bij het verkrijgen van diervoeders voor biologisch geproduceerde dieren en dat daarom voorlopig toestemming moet worden verleend om in beperkte hoeveelheden een beperkt aantal niet-organische diervoeders te gebruiken;
- (14) Overwegende dat het bovendien, gezien de essentiële voedingsbehoeften van de dieren, noodzakelijk kan zijn onder duidelijk omschreven omstandigheden bepaalde mineralen, spoorelementen en vitamines te gebruiken;
- (15) Overwegende dat de gezondheid van de dieren met name gebaseerd dient te zijn op preventief optreden, middels maatregelen zoals een adequate selectie van rassen en stammen, goed uitgebalanceerde en hoogwaardige voeding, en een gunstige leefomgeving, met name wat de bezettingsdichtheid, de huisvesting en de veehouderijpraktijken betreft;
- (16) Overwegende dat het preventieve gebruik van chemisch gesynthetiseerde, allopathische geneesmiddelen in de biologische landbouw niet is toegestaan;
- (17) Overwegende dat, indien dieren ziek worden of gewond raken, zij echter onmiddellijk dienen te worden behandeld, waarbij de voorkeur wordt gegeven aan fytotherapeutische of homeopathische geneesmiddelen en het gebruik van chemisch gesynthetiseerde, allopathische geneesmiddelen tot een absoluut minimum wordt beperkt; dat het om de goede naam die de biologische landbouw bij de consumenten heeft, te waarborgen mogelijk moet zijn beperkende maatregelen te nemen, zoals het verdubbelen van de wachttijd na het gebruik van chemisch gesynthetiseerde, allopathische geneesmiddelen;
- (18) Overwegende dat, zodra de weersomstandigheden dit toelaten, de dieren in de meeste gevallen toegang moeten kunnen hebben tot ruimten waar zij zich vrij kunnen bewegen of tot met gras bedekte uitlopen en dat deze uitlopen in beginsel dienen te worden beheerd volgens een adequaat rotatieschema;
- (19) Overwegende dat de huisvesting van alle diersoorten dient te voorzien in de behoefte van de dieren aan ventilatie, licht, ruimte en comfort, en er daarom voor elk dier een voldoende oppervlakte beschikbaar moet zijn om een ruime bewegingsvrijheid te genieten en zijn natuurlijke sociale gedrag te ontwikkelen;
- (20) Overwegende dat systematische handelingen die ertoe leiden dat de dieren stress ondervinden, verwondingen of ziekte oplopen, of lijden tijdens de productie, het hanteren, het vervoer of het slachten tot een minimum dienen te worden beperkt; dat specifieke, voor bepaalde productiemethoden essentiële ingrepen echter kunnen worden toegestaan; dat het gebruik van bepaalde stoffen ter bevordering van de groei of wijziging van de voortplantingscycli van dieren indruist tegen de beginselen van de biologische landbouw;
- (21) Overwegende dat gezien het geheel eigen karakter van de bijenteelt specifieke bepalingen noodzakelijk zijn, met name om te garanderen dat de stuifmeel- en honingbronnen zowel in kwalitatief als kwantitatief opzicht in toereikende mate voorhanden zijn;
- (22) Overwegende dat alle marktdeelnemers die dierlijke producten in de handel brengen met verwijzingen naar de biologische productiemethode, aan een regelmatige en geharmoniseerde controle onderworpen dienen te worden; dat de gegevens over de dieren die op het bedrijf zijn gebracht of uit het bedrijf zijn afgevoerd en de bij die dieren verrichte behandelingen opgetekend moeten worden in een register dat op het bedrijf ter inzage gehouden en bijgewerkt wordt;
- (23) Overwegende dat de regionale verschillen in de landbouw- en klimatologische omstandigheden bepaalde overgangperiodes noodzakelijk maken voor bepaalde praktijken, alsmede voor de kenmerken van de gebouwen en installaties voor de veehouderij;
- (24) Overwegende dat de huidige gevestigde praktijken of de biologische dierlijke productie van de ene tot de andere lidstaat sterk verschillen en het derhalve noodzakelijk is de lidstaten de mogelijkheid te bieden op de op hun grondgebied geproduceerde dierlijke producten strengere regels toe te passen;
- (25) Overwegende dat de vermeldingen op etiketten in reclame of in handelsdocumenten die door de consument als een verwijzing naar de biologische productiemethode worden beschouwd, uit hoofde van Verordening (EEG) nr. 2092/91 voorbehouden zijn aan producten welke overeenkomstig die verordening zijn geproduceerd;
- (26) Overwegende dat bepaalde vermeldingen door de consument algemeen als een verwijzing naar de biologische productiemethode worden beschouwd;
- (27) Overwegende dat het evenwel noodzakelijk is een overgangperiode in te stellen teneinde de houders van handelsmerken in de gelegenheid te stellen hun productie aan te passen aan de voorschriften van de biologische landbouw; dat deze overgangperiode alleen mogelijk is voor handelsmerken die voorzien zijn van bovengenoemde vermeldingen en waarvoor vóór de bekendmaking van Verordening (EEG) nr. 2092/91 registratie werd aangevraagd, op voorwaarde dat de consument naar behoren wordt geïnformeerd over het feit dat de producten niet volgens de biologische productiemethode zijn geproduceerd,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Verordening (EEG) nr. 2092/91 wordt als volgt gewijzigd:

1. artikel 1 wordt vervangen door:

„Artikel 1

1. Deze verordening is van toepassing op de hieronder omschreven producten voorzover daarop aanduidingen voorkomen die verwijzen naar de biologische productiemethode of waarvan het in de bedoeling ligt op die producten dergelijke aanduidingen aan te brengen:

- a) onverwerkte plantaardige landbouwproducten; voorts dieren en niet-verwerkte dierlijke producten voorzover daarvoor productievoorschriften en bijzondere controlebepalingen zijn opgenomen in de bijlagen I en III;
- b) verwerkte plantaardige landbouwproducten en verwerkte dierlijke producten bestemd voor menselijke consumptie die voornamelijk bereid zijn uit een of meer ingrediënten van plantaardige en/of dierlijke oorsprong;
- c) diervoeders, mengvoeders en voedermiddelen die niet onder a) vallen, met ingang van de inwerkingtreding van de in artikel 1, lid 3, bedoelde verordening.

2. In afwijking van lid 1 zijn, zolang de nadere productievoorschriften voor bepaalde diersoorten niet vastgelegd zijn in bijlage I, de etiketteringsvoorschriften van artikel 5 en de controlevoorschriften van de artikelen 8 en 9 van toepassing voor deze diersoorten en de producten daarvan, met uitzondering van aquacultuur en producten van aquacultuur. In afwachting van de vaststelling van nadere productievoorschriften, zijn de nationale voorschriften of, bij afwezigheid daarvan, door de lidstaten aanvaarde of erkende private normen van toepassing.

3. De Commissie zal uiterlijk op 24 augustus 2001 volgens de procedure van artikel 14 een verordening voorstellen inzake etiketteringsvoorschriften alsmede controlevoorschriften en voorzorgsmaatregelen voor de in lid 1, onder c), bedoelde producten, voorzover die voorschriften specifiek verband houden met de biologische productiemethode.

In afwachting van de aanneming van de in de eerste alinea bedoelde verordening voor de in lid 1, onder c), bedoelde producten zijn de nationale voorschriften in overeenstemming met de communautaire wetgeving of, bij afwezigheid daarvan, door de lidstaten aanvaarde of erkende private normen van toepassing.”;

2. artikel 2 wordt vervangen door:

„Artikel 2

In de zin van deze verordening worden producten geacht producten te zijn waarop aanduidingen voorkomen die

verwijzen naar de biologische productiemethode, wanneer die producten, de ingrediënten of de voedermiddelen ervan in de etikettering, de reclame of de handelsdocumenten zijn gekenmerkt met de in iedere lidstaat gebruikelijke vermeldingen die de koper doen aannemen dat het product, de ingrediënten of voedermiddelen ervan zijn verkregen overeenkomstig de in artikel 6 vastgestelde productieregels, en in het bijzonder met de volgende termen of hun gebruikelijke afgeleide vormen (zoals bio, eco, enz.) of verkorte vormen, alleen of in combinatie, tenzij deze termen niet worden toegepast op landbouwproducten in levensmiddelen of diervoeders, of tenzij deze duidelijk geen enkel verband hebben met de productiemethode:

- in het Spaans: ecológico,
- in het Deens: økologisk,
- in het Duits: ökologisch, biologisch,
- in het Grieks: βιολογικό,
- in het Engels: organic,
- in het Frans: biologique,
- in het Italiaans: biologico,
- in het Nederlands: biologisch,
- in het Portugees: biológico,
- in het Fins: luonnonmukainen,
- in het Zweeds: ekologisk.”;

3. artikel 3 wordt vervangen door:

„Artikel 3

Deze verordening doet geen afbreuk aan andere communautaire bepalingen of nationale bepalingen overeenkomstig het Gemeenschapsrecht die van toepassing zijn op de in artikel 1 bedoelde producten, zoals bepalingen inzake de productie, de bereiding, het in de handel brengen, de etikettering en de controle, met inbegrip van de wetgeving betreffende levensmiddelen en diervoeding.”;

4. de definitie van „bereiding” in artikel 4, punt 3, wordt vervangen door:

„3) bereiding: alle handelingen van verduurzaming en/of verwerking van landbouwproducten (waaronder voor dierlijke producten het slachten en het uitsnijden) alsmede verpakking en/of wijziging van de etikettering in verband met de aanduiding van de biologische productiemethode van verse, verduurzaamde en/of verwerkte producten.”;

5. aan artikel 4 worden de volgende definities toegevoegd:

„11. dierlijke productie: productie van op het land als huisdier of in gedomesticeerde staat gehouden dieren (met inbegrip van insecten) en van in zoet, zout of

- brak water gehouden aquatische dieren. De producten van jacht en visserij op in het wild levende dieren worden niet als afkomstig van biologische productie beschouwd;
12. genetisch gemodificeerd organisme („GGO”): alle organismen als omschreven in artikel 2 van Richtlijn 90/220/EEG van de Raad van 23 april 1990 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu (*);
 13. GGO-derivaat: alle stoffen die geproduceerd zijn met behulp van of door GGO's, maar die zelf geen GGO's bevatten;
 14. gebruik van GGO's of GGO-derivaten: het gebruik van die producten als levensmiddelen, voedsel-ingrediënten (met inbegrip van additieven en aroma's), technische hulpmiddelen (met inbegrip van extractie-middelen), diervoeders, mengvoeders, voeder-middelen, toevoegingsmiddelen, technische hulpmiddelen voor diervoeders, bepaalde in diervoeding gebruikte producten die onder Richtlijn 82/471/EEG (**) vallen, gewasbeschermingsmiddelen, geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik, meststoffen, bodemverbeteringsmiddelen, zaden, vegetatief teeltmateriaal en dieren;
 15. geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik: producten als omschreven in artikel 1, punt 2, van Richtlijn 65/65/EEG van de Raad van 26 januari 1965 betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake farmaceutische specialiteiten (***);
 16. homeopathische geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik: producten als omschreven in artikel 1, lid 1, van Richtlijn 92/74/EEG van de Raad van 22 september 1992 tot uitbreiding van het toepassingsgebied van Richtlijn 81/851/EEG betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake geneesmiddelen en tot vaststelling van aanvullende bepalingen voor homeopathische geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik (****);
 17. diervoeders: producten als omschreven in artikel 2, onder a), van Richtlijn 79/373/EEG van de Raad van 2 april 1979 betreffende de handel in mengvoeders (*****);
 18. voedermiddelen: producten als omschreven in artikel 2, onder a), van Richtlijn 96/25/EG van de Raad van 29 april 1996 betreffende het verkeer van voedermiddelen, tot wijziging van de Richtlijnen 70/524/EEG, 74/63/EEG, 82/471/EEG en 93/74/EEG, en tot intrekking van Richtlijn 77/101/EEG (*****);
 19. mengvoeders: producten als omschreven in artikel 2, onder b), van Richtlijn 79/373/EEG;
 20. toevoegingsmiddelen: producten als omschreven in artikel 2, onder a), van Richtlijn 70/524/EEG van de Raad van 23 november 1970 betreffende toevoegingsmiddelen in de veevoeding (*****);
 21. bepaalde in diervoeding gebruikte producten: voedingsmiddelen die onder het toepassingsgebied van Richtlijn 82/471/EEG van de Raad van 30 juni 1982 betreffende bepaalde in diervoeding gebruikte producten vallen;
 22. biologische eenheid/biologisch bedrijf/biologische veehouderij: eenheid, bedrijf of veehouderij waar aan de voorschriften van deze verordening wordt voldaan;
 23. biologische diervoeders/voedermiddelen: diervoeders/voedermiddelen die zijn geproduceerd in overeenstemming met de productieregels van artikel 6;
 24. omschakelingsdiervoeders/-voedermiddelen: diervoeders/voedermiddelen die voldoen aan de productieregels van artikel 6, uitgezonderd tijdens de omschakelingsperiode waarin deze regels minstens één jaar vóór de oogst gelden;
 25. conventionele diervoeders/voedermiddelen: diervoeders/voedermiddelen die niet vallen onder de in de punten 25 en 26 genoemde categorieën.
-
- (*) PB L 117 van 8.5.1990, blz. 15. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 97/35/EG (PB L 169 van 27.6.1997, blz. 72).
- (**) PB L 213 van 21.7.1982, blz. 8. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 1999/20/EG (PB L 80 van 25.3.1999, blz. 20).
- (***) PB 22 van 9.2.1965, blz. 369/65. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 93/39/EEG (PB L 214 van 24.8.1993, blz. 22).
- (****) PB L 297 van 13.10.1992, blz. 12.
- (*****) PB L 86 van 6.4.1979, blz. 30. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 98/87/EG (PB L 318 van 27.11.1998, blz. 43).
- (******) PB L 125 van 23.5.1996, blz. 35. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 98/67/EG (PB L 261 van 24.9.1998, blz. 10).
- (******) PB L 270 van 14.12.1970, blz. 1. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 45/1999 van de Commissie (PB L 6 van 21.1.1999, blz. 3).”;
6. in artikel 5, lid 3, wordt het volgende punt ingevoegd:
 - „h) het product vervaardigd is zonder het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen en/of daarvan afgeleide producten.”;
 7. in artikel 5 wordt het volgende lid ingevoegd:
 - „3 bis. In afwijking van de leden 1, 2 en 3 kunnen handelsmerken die zijn voorzien van een vermelding als bedoeld in artikel 2, tot 1 juli 2006 worden gehanteerd in

de etikettering van en reclame voor producten die niet aan deze verordening voldoen, mits:

- de registratie van het handelsmerk vóór 22 juli 1991 — en in Finland, Oostenrijk en Zweden vóór 1 januari 1995 — werd aangevraagd en in overeenstemming is met Eerste Richtlijn 89/104/EEG van de Raad van 21 december 1988 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten (*), en
- het handelsmerk steeds wordt weergegeven met een heldere, duidelijk zichtbare, en gemakkelijk leesbare vermelding dat de producten niet overeenkomstig de biologische productiemethode, als omschreven in deze verordening, zijn geproduceerd.

(*) PB L 40 van 11.2.1989, blz. 1. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Beschikking 92/10/EEG (PB L 6 van 11.1.1992, blz. 35).";

8. artikel 5, lid 5, in initio wordt vervangen door:

„5. Op plantaardige producten die wat etikettering en reclame betreft voldoen aan lid 1 of lid 3, mogen aanduidingen worden aangebracht die betrekking hebben op de omschakeling op de biologische productiemethode, mits:”;

9. artikel 5, lid 5, onder d), wordt vervangen door:

„d) het product slechts één plantaardig ingrediënt van agrarische oorsprong bevat.”;

10. aan artikel 5, lid 5, wordt het volgende punt toegevoegd:

„f) het product vervaardigd is zonder het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen en/of daarvan afgeleide producten.”;

11. aan artikel 5, lid 5 bis, wordt het volgende punt toegevoegd:

„i) het product vervaardigd is zonder het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen en/of daarvan afgeleide producten.”;

12. artikel 5, lid 10, wordt vervangen door:

„10. In een product als bedoeld in artikel 1, lid 1, onder a) en b), mag een volgens de regels van artikel 6 verkregen ingrediënt niet gecombineerd worden met eenzelfde ingrediënt dat niet volgens die regels verkregen is.”;

13. artikel 6, lid 1, wordt vervangen door:

„1. De biologische productiemethode houdt in dat voor de productie van de in artikel 1, lid 1, onder a), bedoelde producten, met uitzondering van zaad en vegetatief teeltmateriaal:

a) in elk geval de voorschriften van bijlage I alsook, indien van toepassing, de desbetreffende uitvoeringsbepalingen ervan worden nageleefd;

b) alleen producten bestaande uit de in bijlage I genoemde of in bijlage II opgesomde stoffen mogen worden gebruikt als gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen, bodemverbeteringsmiddelen, diervoeders, voermiddelen, mengvoeders, toevoegingsmiddelen, bepaalde in diervoeding gebruikte stoffen die onder Richtlijn 82/471/EEG vallen, reinigings- en ontsmettingsmiddelen voor gebouwen en installaties voor de veehouderij, producten voor de bestrijding van parasieten en ziekten in gebouwen en installaties voor de veehouderij of voor een ander doel, voorzover zulks met betrekking tot die producten in bijlage II is gespecificeerd. Deze producten mogen alleen worden gebruikt met inachtname van de specifieke voorwaarden van de bijlagen I en II en voorzover het overeenkomstige gebruik in de algemene landbouw in de betrokken lidstaat is toegelaten overeenkomstig de terzake geldende communautaire voorschriften of de met de communautaire wetgeving in overeenstemming zijnde nationale voorschriften;

c) alleen zaad of vegetatief teeltmateriaal wordt gebruikt dat is geproduceerd volgens de in lid 2 bedoelde biologische productiemethode;

d) geen genetisch gemodificeerde organismen en/of daarvan afgeleide producten mogen worden gebruikt, met uitzondering van geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik.”;

14. artikel 6, lid 2, wordt vervangen door:

„2. De biologische productiemethode houdt in dat voor zaden en vegetatief teeltmateriaal: de moederplant in geval van zaad en de uitgangsplant(en) in geval van vegetatief teeltmateriaal:

a) zonder gebruikmaking van genetisch gemodificeerde organismen en/of van derivaten van dergelijke organismen, en

b) gedurende ten minste één generatie, of in geval van blijvende teelten, twee teeltseizoenen, geproduceerd zijn overeenkomstig het bepaalde in lid 1, onder a) en b).”;

15. in artikel 6, lid 3, onder a) en b), wordt 31 december 2000 vervangen door 31 december 2003;

16. in artikel 6, lid 4, wordt 31 december 1999 vervangen door 31 december 2002;

17. de inleidende zin van artikel 7, lid 1, en onder a) worden vervangen door:

„1. Producten die op de dag van aanneming van deze verordening niet zijn toegelaten voor een in artikel 6, lid 1,

onder b), aangegeven doel kunnen in bijlage II worden opgenomen, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a) indien aangewend voor de bestrijding van parasieten en ziekten van planten, of voor het reinigen en ontsmetten van gebouwen en installaties voor de veehouderij;

— moeten de producten van essentieel belang zijn voor de bestrijding van een schadelijk organisme of een bijzondere ziekte, waarvoor geen andere biologische, gewasstechnische, fysische of teeltalternatieven ter beschikking staan, en

— moeten de gebruiksvoorwaarden van de producten ieder rechtstreeks contact met het zaad, het gewas, de plantaardige producten, de dieren en de dierlijke producten uitsluiten; bij behandeling van overblijvende gewassen mag evenwel rechtstreeks contact plaatsvinden, doch alleen buiten het groeiseizoen van de eetbare delen (vruchten), voorzover de toepassing van het product niet indirect tot de aanwezigheid van residuen van het product in de eetbare delen leidt, en

— mag de aanwending ervan niet resulteren in of bijdragen tot onaanvaardbare effecten op en verontreiniging van het milieu;";

18. in artikel 7 wordt het volgende lid ingevoegd:

„1 ter. Wat in diervoeding gebruikte mineralen en sporelementen betreft, mogen voor die producten aanvullende bronnen in bijlage II worden opgenomen, mits zij van natuurlijke oorsprong of, als zij dat niet zijn, synthetisch met dezelfde vorm als natuurlijke producten zijn.”;

19. in artikel 9, lid 11, wordt „van 26 juni 1989” geschrapt;

20. aan artikel 9 wordt het volgende lid toegevoegd:

„12. a) Voor de vleesproductie vergewissen de lidstaten zich er, onverminderd bijlage III, van dat de controles worden uitgevoerd in alle stadia van het productieproces, het slachten, het uitsnijden, en alle andere vormen van bereiding tot de verkoop aan de consument, teneinde, voorzover dat technisch mogelijk is, de dierlijke producten overal in de gehele keten van productie, verwerking en andere vormen van bereiding van de plaats van de dierlijke productie tot de plaats van de uiteindelijke verpakking en/of etikettering te kunnen traceren. Bij de toezending van het in artikel 15 bedoelde verslag over het toezicht delen zij de Commissie mee welke maatregelen daartoe genomen zijn en hoe op de toepassing ervan wordt toegezien.

b) Voor andere dierlijke producten dan vlees worden in bijlage III nadere bepalingen vastgesteld om de traceerbaarheid, voorzover dat technisch mogelijk is, te garanderen.

c) In ieder geval moeten de uit hoofde van artikel 9 genomen maatregelen ervoor zorgen dat de consumenten de garantie krijgen dat de producten overeenkomstig deze verordening zijn geproduceerd.”;

21. in artikel 11, lid 6, onder a), wordt 31 december 2002 vervangen door 31 december 2005;

22. aan artikel 12 wordt de volgende alinea toegevoegd:

„Met betrekking tot de regels van bijlage I, deel B, inzake de dierlijke productie mogen de lidstaten echter strengere regels toepassen voor op hun grondgebied geproduceerde dieren en dierlijke producten, mits die regels overeenstemmen met het Gemeenschapsrecht en zij het in de handel brengen van andere dieren of dierlijke producten die aan de eisen van deze verordening voldoen, niet belemmeren of beperken.”;

23. artikel 13 wordt vervangen door:

„Artikel 13

Volgens de procedure van artikel 14 kunnen worden vastgesteld:

- de nadere bepalingen ter uitvoering van deze verordening;
- de wijzigingen in de bijlagen I tot en met IV, VI, VII en VIII;
- de wijzigingen in bijlage V om het logo van de Gemeenschap vast te stellen dat de aanduiding dat de producten onder de controletoezicht vallen zal vervangen of vervangen;
- beperkingen en uitvoeringsmaatregelen voor de toepassing van de afwijking voor geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik als bedoeld in artikel 6, lid 1, onder d);
- uitvoeringsmaatregelen op grond van wetenschappelijke gegevens of technische vooruitgang voor de toepassing van het verbod op het gebruik van GGO's en GGO-derivaten, met name met betrekking tot de minimumdrempel voor onvermijdelijke verontreiniging die niet mag worden overschreden.”;

24. het volgende artikel wordt ingevoegd:

„Artikel 15 bis

Voor de in deze verordening genoemde maatregelen, met name de maatregelen die de Commissie dient uit te voeren

om de in de artikelen 9 en 11 en in de technische bijlagen vastgelegde doelstellingen te bereiken, worden ieder jaar in het kader van de begrotingsprocedure de nodige kredieten toegekend.”;

25. de bijlagen I, II, III en VI worden gewijzigd overeenkomstig de bijlage bij deze verordening en de bijlagen VII en VIII worden toegevoegd.

Artikel 2

Voor de inachtneming van de in bijlage I, delen B en C bedoelde omschakelingsperioden zal rekening worden gehouden met de periode die is verstreken vóór 24 augustus 2000 indien de marktdeelnemer ten genoegen van de controleautoriteit of -instantie kan aantonen dat zijn productie gedurende die

periode aan de vigerende nationale voorschriften of bij gebreke daarvan, aan de door de lidstaten aanvaarde of erkende private normen voldeed.

Artikel 3

Deze verordening treedt in werking op de dag van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Zij is van toepassing vanaf 24 augustus 2000, met uitzondering van de verbodsbepalingen inzake het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen en hun derivaten, als bedoeld in deze verordening, en in het bijzonder de bepalingen van artikel 5, lid 3, onder h), artikel 5, lid 5, onder f), artikel 5 bis, onder i), artikel 6, lid 1, onder d), artikel 6, lid 2, onder a), en bijlage I, deel B, punt 4.18 van Verordening (EEG) nr. 2092/91 die met onmiddellijke ingang van toepassing zijn.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 19 juli 1999.

Voor de Raad

De Voorzitter

K. HEMILÄ

BIJLAGE

I. Bijlage I wordt als volgt gewijzigd:

1. In het hoofdstuk „Planten en plantaardige producten” wordt de alinea inzake dieren en dierlijke producten geschrapt.
2. De titel „Planten en plantaardige producten” wordt vervangen door „A. Planten en plantaardige producten”.
3. De volgende tekst wordt ingevoegd:

„B. DIEREN EN DIERLIJKE PRODUCTEN VAN DE VOLGENDE SOORTEN: RUNDEREN (MET INBEGRIIP VAN BUBALUS EN BISON), VARKENS, SCHAPEN, GEITEN, PAARDACHTIGEN EN PLUIMVEE

1. Algemene principes

- 1.1. Dierlijke productie maakt een integrerend deel uit van talrijke landbouwbedrijven die biologische productiemethoden toepassen.
- 1.2. De dierlijke productie moet bijdragen tot het evenwicht van de productiesystemen in de landbouw door te voorzien in de behoefte van de gewassen aan voedingsstoffen en in de verbetering van het organisch materiaal in de bodem. Deze productie kan aldus bijdragen tot de verwezenlijking en instandhouding van de onderlinge afhankelijkheid van bodem en gewas, gewas en dier en dier en bodem. In dit concept is niet-grondgebonden productie („production hors sol”) niet in overeenstemming met de voorschriften van deze verordening.
- 1.3. Door gebruik te maken van hernieuwbare natuurlijke hulpbronnen (dierlijke mest, leguminosen en voedergewassen) zorgen de gemengd bedrijf- en weidebouwsystemen voor de instandhouding en verbetering van de vruchtbaarheid van de bodem op lange termijn en dragen zij bij tot de ontwikkeling van een duurzame landbouw.
- 1.4. De biologische veeteelt is een grondgebonden activiteit. Behalve in de in deze bijlage bij wijze van uitzondering toegestane gevallen moeten de dieren beschikken over een uitloop en moet het aantal dieren per oppervlakte-eenheid beperkt worden teneinde te zorgen voor een geïntegreerd beheer van dierlijke en plantaardige productie op de productie-eenheid waardoor elke vorm van verontreiniging zoveel mogelijk beperkt wordt, met name van bodem, oppervlaktewater en grondwater. De omvang van de veestapel moet in nauw verband staan met de oppervlakte die beschikbaar is om overbegrazing en erosie te vermijden en het uitrijden van dierlijke mest mogelijk te maken om zo schadelijke gevolgen voor het milieu tegen te gaan. De nadere voorschriften inzake het gebruik van dierlijke mest worden hieronder in hoofdstuk 7 uiteengezet.
- 1.5. Bij de biologische veehouderij moeten alle dieren van een en dezelfde productie-eenheid worden gehouden volgens de regels van deze verordening.
- 1.6. Het is evenwel toegestaan dat op het bedrijf andere dan in overeenstemming met deze verordening gehouden, dieren aanwezig zijn, mits die dieren gehouden in eenheden waarvan de gebouwen en percelen duidelijk zijn gescheiden van de eenheden waar volgens de regels van deze verordening wordt geproduceerd en het andere diersoorten betreft.
- 1.7. In afwijking van dit beginsel kunnen dieren die niet in overeenstemming met deze verordening worden gehouden ieder jaar gedurende een beperkte periode de weidegronden gebruiken van eenheden die wel aan deze verordening voldoen, mits die dieren afkomstig zijn uit de extensieve veeteelt (als omschreven in artikel 6, lid 5, van Verordening (EG) nr. 950/97 (*) of, voor andere, niet in die verordening genoemde diersoorten, mits het aantal dieren per ha overeenkomt met 170 kg stikstof/ha/jaar als omschreven in bijlage VII) en mits andere dieren die aan de vereisten van deze verordening zijn onderworpen niet tegelijkertijd op deze weidegronden aanwezig zijn. Deze afwijking moet van tevoren worden toegestaan door de controleautoriteit of instantie.
- 1.8. Als tweede afwijking van dit beginsel mogen in overeenstemming met deze verordening gehouden dieren op gemeenschappelijke grond grazen, mits:
 - a) de grond gedurende ten minste drie jaar niet is behandeld met andere producten dan die welke zijn toegestaan in bijlage II van deze verordening;
 - b) alle dieren die gebruikmaken van de betreffende grond en die niet aan de vereisten van deze verordening onderworpen zijn, afkomstig zijn uit de extensieve productie, als omschreven in artikel 6, lid 5, van Verordening (EG) nr. 950/97, of, voor andere, niet in die verordening genoemde diersoorten, mits het aantal dieren per ha overeenkomt met 170 kg stikstof/ha/jaar als omschreven in bijlage VII;

- c) alle dierlijke producten die worden geproduceerd door dieren die in overeenstemming met deze verordening worden gehouden en van deze grond gebruikmaken, niet als zodanig worden beschouwd, tenzij ten genoegen van de controleautoriteit of -instantie kan worden aangetoond dat zij op adequate wijze zijn gescheiden van andere dieren die niet aan de vereisten van deze verordening voldoen.

2. Omschakeling

2.1. Omschakeling van de bij de biologische dierlijke productie betrokken grond

2.1.1. Bij omschakeling van een productie-eenheid moet het totale voor diervoeder gebruikte areaal van de eenheid voldoen aan de regels voor de biologische landbouw, met toepassing van de in deel A van deze bijlage betreffende planten en plantaardige producten bedoelde omschakelingsperiodes.

2.1.2. In afwijking van dit beginsel mag de omschakelingsperiode tot één jaar worden beperkt voor weidegronden, uitlopen in de open lucht en bewegingsruimten die door niet-herbivore soorten worden gebruikt. Deze periode kan worden beperkt tot zes maanden indien de betreffende grond in het recente verleden niet is behandeld met andere producten dan die welke in bijlage II van deze verordening worden genoemd. Deze afwijking moet worden toegestaan door de controleautoriteit of -instantie.

2.2. Omschakeling van dieren en dierlijke producten

2.2.1. Om dierlijke producten onder de aanduiding „biologisch” te mogen verkopen, moeten de dieren volgens de regels van deze verordening gehouden zijn en wel sinds ten minste:

- twaalf maanden voor paardachtigen en runderen (met inbegrip van bubalus en bison) die voor de vleesproductie bestemd zijn, en in elk geval gedurende ten minste driekwart van hun levensduur;
- zes maanden voor kleine herkauwers en varkens; gedurende een overgangsperiode van drie jaar die verstrijkt op 24 augustus 2003 bedraagt deze periode voor varkens echter vier maanden;
- zes maanden voor dieren die voor de melkproductie worden gehouden; gedurende een overgangsperiode van drie jaar die verstrijkt op 24 augustus 2003 bedraagt deze periode echter drie maanden;
- tien weken voor pluimvee bestemd voor de vleesproductie dat vóór het bereiken van de leeftijd van drie dagen in het bedrijf is binnengebracht;
- zes weken voor pluimvee bestemd voor de eierproductie.

2.2.2. In afwijking van punt 2.2.1 en ten behoeve van het opbouwen van een veestapel of een bestand mogen kalveren en kleine herkauwers die voor de vleesproductie worden gehouden gedurende een overgangsperiode die op 31 december 2003 verstrijkt als „biologisch” worden verkocht, mits

- zij afkomstig zijn van de extensieve veehouderij;
- zij tot het tijdstip van de verkoop of slacht minimaal zes maanden (voor kalveren) respectievelijk twee maanden (voor kleine herkauwers) in de biologische eenheid zijn gehouden;
- de herkomst van de dieren voldoet aan de voorwaarden van het vierde en het vijfde streepje van punt 3.4.

2.3. Gelijktijdige omschakeling

2.3.1. In afwijking van de punten 2.2.1, 4.2 en 4.4 wordt, indien de omschakeling tegelijkertijd geschiedt voor de gehele productie-eenheid, met inbegrip van dieren, weidegronden en/of voor diervoeders gebruikte grond, de totale gecombineerde omschakelingsperiode voor dieren, weidegronden en/of voor diervoeders gebruikte grond, beperkt tot 24 maanden op de volgende voorwaarden:

- a) de afwijking geldt uitsluitend voor de dieren en hun jongen die reeds aanwezig waren en tegelijkertijd voor de grond die voor diervoeders/als weidegrond werd gebruikt voordat met de omschakeling een aanvang werd gemaakt;
- b) de dieren worden hoofdzakelijk met producten afkomstig van de productie-eenheid gevoed.

3. Herkomst van de dieren

3.1. Bij de keuze van de rassen of stammen moet rekening worden gehouden met het vermogen van de dieren om zich aan de plaatselijke omstandigheden aan te passen, met hun levenskracht en met hun resistentie tegen ziekten. Voorts moeten rassen of stammen van dieren worden geselecteerd ter voorkoming van specifieke ziekten of gezondheidsproblemen die verband houden met bepaalde in de intensieve productie gebruikte rassen of stammen (bijvoorbeeld stress-syndroom bij varkens, PSE-syndroom of acute dood, spontane abortus, moeilijke geboorten die keizersneden nodig maken, enz.). De voorkeur moet worden gegeven aan inheemse rassen en stammen.

- 3.2. De dieren moeten afkomstig zijn van productie-eenheden die voldoen aan de voorschriften voor de verschillende typen van veeteelt als bedoeld in artikel 6 en in deze bijlage. Zij moeten hun hele leven binnen dit productiesysteem blijven.
- 3.3. Als eerste afwijking kunnen dieren die reeds aanwezig zijn op een productie-eenheid die niet aan de voorschriften van deze verordening voldoet, na voorafgaande toestemming van de controleautoriteit of -instantie, omgeschakeld worden.
- 3.4. Als tweede afwijking mogen, wanneer een veestapel of bestand voor het eerst wordt samengesteld en indien er niet genoeg via de biologische productiemethode gehouden dieren verkrijgbaar zijn, onder de volgende voorwaarden niet-biologisch gehouden dieren in een biologische productie-eenheid worden binnengebracht:
- voor de eierproductie bestemde jonge hennen mogen niet ouder zijn dan 18 weken;
 - mestkuikens moeten jonger zijn dan drie dagen op het moment dat zij de productie-eenheid waar zij geproduceerd zijn, verlaten;
 - buffels moeten jonger zijn dan zes maanden;
 - kalveren en paarden moeten worden gehouden in overeenstemming met de voorschriften van deze verordening, zodra zij gespeend zijn en zij moeten in ieder geval jonger zijn dan zes maanden;
 - ooiën en geiten moeten worden gehouden in overeenstemming met de voorschriften van deze verordening zodra zij gespeend zijn en zij moeten in ieder geval jonger zijn dan 45 dagen;
 - biggen moeten worden gehouden in overeenstemming met de voorschriften van deze verordening zodra zij gespeend zijn en zij moeten minder wegen dan 25 kg.
- 3.5. Deze afwijking, die van te voren moet worden toegestaan door de controleautoriteit of -instantie, geldt voor een overgangsperiode die op 31 december 2003 verstrijkt.
- 3.6. Als derde afwijking wordt indien er geen via de biologische productiemethode gehouden dieren verkrijgbaar zijn, in de volgende gevallen door de controleautoriteit of -instantie toestemming verleend voor de vernieuwing of de aanvulling van de veestapel of het bestand:
- a) grote sterfte onder de dieren als gevolg van gezondheidsproblemen of een ramp;
 - b) voor de eierproductie bestemde jonge hennen die niet ouder zijn dan 18 weken;
 - c) voor de vleesproductie bestemd pluimvee dat jonger is dan drie dagen en biggen van minder dan 25 kg, zodra zij gespeend zijn.
- De gevallen onder b) en c) worden toegestaan voor een overgangsperiode die op 31 december 2003 verstrijkt.
- 3.7. Wanneer het gaat om voor de vleesproductie bestemde varkens, jonge hennen en pluimvee, wordt deze tijdelijke afwijking vóór de vervaldatum opnieuw bezien om na te gaan of er redenen voor een verlenging van deze termijn zijn.
- 3.8. Als vierde afwijking mogen vrouwelijke dieren die nog niet geworpen hebben en die afkomstig zijn van niet-biologische veehouderijen in aantallen van maximaal 10% van de volwassen paardachtigen of runderen (met inbegrip van bubalus en bison) en 20% van de volwassen varkens, schapen en geiten per jaar worden binnengebracht ter aanvulling van de natuurlijke aanwas en voor de vernieuwing van de veestapel of het bestand, indien er geen via de biologische productiemethode gehouden dieren verkrijgbaar zijn en uitsluitend met toestemming van de controleautoriteit of -instantie.
- 3.9. De in bovengenoemde afwijking vastgestelde percentages gelden niet voor productie-eenheden met minder dan tien paardachtigen of runderen, of met minder dan vijf varkens, schapen of geiten. Voor deze eenheden wordt de bovengenoemde vernieuwing beperkt tot maximaal één dier per jaar.
- 3.10. Op advies en met instemming van de controleautoriteit of -instantie mogen die percentages in de volgende bijzondere gevallen tot maximaal 40% worden verhoogd:
- een aanzienlijke bedrijfsuitbreiding;
 - verandering van ras;
 - opzet van een nieuwe tak van veehouderij.
- 3.11. Als vijfde afwijking mogen mannelijke dieren afkomstig van niet-biologische veehouderijen voor de fokkerij worden binnengebracht mits deze dieren daarna permanent worden gehouden en gevoed in overeenstemming met de voorschriften van deze verordening.

- 3.12. Indien, met inachtneming van de in de punten 3.3 tot en met 3.11 genoemde voorwaarden en beperkingen, dieren afkomstig zijn van eenheden die niet aan deze verordening voldoen, moeten de termijnen van punt 2.2.1 in acht worden genomen om producten te mogen verkopen als biologische producten; tijdens deze termijnen moeten alle in deze verordening genoemde voorschriften worden nageleefd.
- 3.13. Indien dieren zijn verkregen van eenheden die niet aan deze verordening voldoen, moet bijzondere aandacht worden geschonken aan de maatregelen inzake de diergezondheid. De controleautoriteit of -instantie mag in het licht van de plaatselijke omstandigheden speciale maatregelen toepassen, zoals screeningtests en quarantaineperioden.
- 3.14. De Commissie zal vóór 31 december 2003 een verslag indienen over de beschikbaarheid van biologisch geteelde dieren en zo nodig een voorstel aan het Permanent Comité voorleggen dat ertoe strekt te garanderen dat alle biologische vleesproductie afkomstig is van dieren die op biologische bedrijven zijn geboren en opgegroeid.

4. Voeders

- 4.1. Met de voeders wordt een kwaliteitsproductie nagestreefd en niet zozeer een maximale productie, terwijl wordt voorzien in de voedingsbehoeften van de dieren in de verschillende ontwikkelingsfasen. Mestmethoden zijn toegestaan voorzover deze in alle stadia van het teeltproces omkeerbaar zijn. Dwangvoeding is verboden.
- 4.2. Dieren moeten worden gevoederd met biologische diervoeders.
- 4.3. Voorts moeten de dieren worden gehouden volgens de voorschriften van deze bijlage. Daarbij dient bij voorkeur gebruik te worden gemaakt van voeder van de eenheid zelf of, indien dit niet mogelijk is, van voeder van andere eenheden of ondernemingen die aan deze verordening onderworpen zijn.
- 4.4. Gemiddeld mag maximaal 30 % van het voederrantsoen bestaan uit omschakelingsdiervoeders. Dit aandeel mag tot 60 % worden verhoogd indien de omschakelingsdiervoeders afkomstig zijn van een eenheid van het eigen bedrijf.
- 4.5. De voeding van jonge zoogdieren moet gebaseerd zijn op natuurlijke melk, bij voorkeur moedermelk. Alle zoogdieren moeten gedurende een minimumperiode met natuurlijke melk worden gevoed. Die periode hangt af van de betrokken soort en bedraagt drie maanden voor runderen (met inbegrip van bubalus en bison) en paardachtigen, 45 dagen voor schapen en geiten en 40 dagen voor varkens.
- 4.6. Waar zulks relevant is, wijzen de lidstaten gebieden of regio's aan waar transhumance kan worden toegepast, met inbegrip van verplaatsingen van dieren naar bergweiden, onverminderd de in deze bijlage vastgestelde bepalingen inzake de voeding van dieren.
- 4.7. Teeltsystemen voor herbivoren moeten gebaseerd worden op maximaal gebruik van weidegronden, naar gelang van de beschikbaarheid daarvan tijdens de verschillende perioden van het jaar. Ten minste 60 % van de droge stof van het dagrantsoen dient te bestaan uit ruwvoer, vers of gedroogd voer of kuilvoer. Voor dieren in de zuivelproductie kan de controleautoriteit of -instantie bij het begin van de lactatie gedurende een maximale periode van drie maanden evenwel een verlaging tot 50 % toestaan.
- 4.8. In afwijking van punt 4.2 is voor een overgangsperiode die op 24 augustus 2005 verstrijkt, het gebruik van een beperkte hoeveelheid traditionele diervoeders toegestaan, indien blijkt dat de veehouder niet aan voldoende voeders van uitsluitend biologische oorsprong kan komen. Het maximaal per jaar toegestane percentage traditionele diervoeders is 10 % voor herbivoren en 20 % voor andere soorten. Deze percentages worden jaarlijks berekend als percentage van de droge stof van diervoeders van agrarische oorsprong. Het maximaal toegestane percentage traditionele voeders in het dagrantsoen moet, behalve tijdens de periode van transhumance, berekend als percentage van de droge stof, 25 % bedragen.
- 4.9. In afwijking van punt 4.8 kunnen de bevoegde autoriteiten van de lidstaten, in geval van verliezen van de voedergewasproductie die met name te wijten zijn aan uitzonderlijke weersomstandigheden, gedurende een beperkte periode en voor een specifiek gebied een hoger percentage traditionele diervoeders toestaan wanneer een dergelijke afwijking gerechtvaardigd is. Na goedkeuring door de bevoegde autoriteit past de controleautoriteit of -instantie deze afwijking op de afzonderlijke markt-deelnemers toe.
- 4.10. Voor pluimvee moet het in de mestperiode toegediende voedermengsel voor ten minste 65 % uit graan bestaan.
- 4.11. Aan het dagrantsoen voor varkens en pluimvee moet ruwvoer, vers of gedroogd voer of kuilvoer worden toegevoegd.
- 4.12. Alleen de in bijlage II, deel D, punten D.1.5 en D.3.1, genoemde producten mogen worden gebruikt als toevoegingsmiddelen, respectievelijk technische hulpmiddelen in kuilvoer.

- 4.13. Conventionele voedermiddelen van agrarische oorsprong mogen onder inachtneming van de in deze bijlage vastgestelde kwantitatieve beperkingen alleen voor diervoeder worden gebruikt indien zij zijn opgenomen in bijlage II, deel C, punt C.1 (voedermiddelen van plantaardige oorsprong) en indien zij geproduceerd of bereid zijn zonder gebruikmaking van chemische oplosmiddelen.
- 4.14. Voedermiddelen van dierlijke oorsprong mogen (ongeacht of het gaat om conventionele, biologische of omschakelingsvoedermiddelen) alleen gebruikt worden als ze in bijlage II, deel C, punt C.2, zijn opgenomen en de in deze bijlage vastgestelde kwantitatieve beperkingen in acht genomen worden.
- 4.15. Uiterlijk op 24 augustus 2003 worden de punten C.1, C.2, C.3 en deel D van bijlage II opnieuw bezien, met de bedoeling daar met name de conventionele grondstoffen voor diervoeders van agrarische oorsprong af te halen die volgens de biologische productiemethode in voldoende hoeveelheid in de Gemeenschap worden geproduceerd.
- 4.16. Teneinde te voorzien in de voedingsbehoeften van de dieren mogen voor diervoeding alleen de producten worden gebruikt die zijn opgenomen in bijlage II, deel C, punt C.3 (voedermiddelen van minerale oorsprong), D.1.1 (spoelementen) en D.1.2. (vitaminen, provitaminen en stoffen met een gelijkaardige werking, die chemisch duidelijk omschreven zijn).
- 4.17. Alleen de producten die zijn opgenomen in bijlage II, deel D, punten 1.3 (enzymen), D.1.4 (micro-organismen), D.1.6 (bindmiddelen, verdunnings- en stollingsmiddelen), D.2 (bepaalde in diervoeding gebruikte producten) en D.3 (technische hulpmiddelen in voedermiddelen) mogen in diervoeding worden gebruikt voor de met betrekking tot bovenstaande categorieën vermelde doelen. Antibiotica, coccidiostatica, medicinale stoffen, groeibevorderaars en andere stoffen die ten doel hebben de groei of de productie te bevorderen, mogen niet in diervoeding gebruikt worden.
- 4.18. Diervoeders, voedermiddelen, mengvoeders, toevoegingsmiddelen, technische hulpmiddelen voor diervoeders en bepaalde in diervoeding gebruikte producten mogen niet geproduceerd zijn met gebruikmaking van genetisch gemodificeerde organismen of daarvan afgeleide producten.

5. Preventie van ziekten en diergeneeskundige behandeling

- 5.1. In de biologische dierlijke productie is ziektepreventie gebaseerd op de volgende beginselen:
- a) de selectie van geschikte rassen of stammen van dieren als aangegeven in hoofdstuk 3 van deze bijlage;
 - b) de toepassing van veehouderijpraktijken die aan de behoeften van iedere soort zijn aangepast en die bijdragen tot een hoge weerstand tegen ziekten en het voorkomen van infecties;
 - c) het gebruik van hoogwaardig voeder, alsmede regelmatige lichaamsbeweging en toegang tot weidegronden, waardoor de natuurlijke immunologische weerstand van het dier wordt bevorderd;
 - d) het waarborgen van een passende veebezetting, om overbevolking en daaruit voortvloeiende gezondheidsproblemen bij de dieren te voorkomen.
- 5.2. Bovengenoemde beginselen zouden de gezondheidsproblemen bij de dieren moeten beperken, zodat deze voornamelijk door middel van preventie kunnen worden beheerst.
- 5.3. Als ondanks alle bovengenoemde preventieve maatregelen bij een dier een ziekte of een verwonding wordt geconstateerd, moet het onverwijd worden behandeld, indien nodig in afzondering en in aangepaste huisvesting.
- 5.4. Bij het gebruik van geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik in de biologische landbouw worden de volgende beginselen in acht genomen:
- a) fytotherapeutische producten (bijvoorbeeld plantenextracten (behalve antibiotica), essences, enz.), homeopathische producten (bijvoorbeeld plantaardige, dierlijke of minerale stoffen) en spoorelementen en producten die in bijlage II, punt C.3, zijn opgenomen, genieten de voorkeur boven chemisch gesynthetiseerde, allopathische geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik of antibiotica, mits hun therapeutisch effect voor de betreffende diersoort en de aanpakking waarvan de behandeling wordt beoogd, doeltreffend is;
 - b) indien het gebruik van bovengenoemde producten niet of waarschijnlijk niet doeltreffend is bij de bestrijding van een ziekte of een verwonding en een behandeling absoluut noodzakelijk is teneinde lijden of pijn voor het dier te voorkomen, mogen chemisch gesynthetiseerde, allopathische geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik of antibiotica worden gebruikt onder de verantwoordelijkheid van een dierenarts;
 - c) het gebruik van chemisch gesynthetiseerde, allopathische geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik of antibiotica voor preventieve behandelingen is verboden.

- 5.5. Naast bovengenoemde beginselen zijn onderstaande voorschriften van toepassing:
- a) het gebruik van groei- of productiebevorderende stoffen (waaronder antibiotica, coccidiostatica en andere kunstmatige groeibevorderende hulpmiddelen) en het gebruik van hormonen of soortgelijke stoffen om de reproductie te regelen (bijvoorbeeld het opwekken of synchroniseren van bronst) of voor andere doeleinden, zijn verboden. Niettemin mogen hormonen bij een individueel dier worden toegediend bij wijze van therapeutische diergeneeskundige behandeling;
 - b) diergeneeskundige behandelingen van dieren of behandeling van gebouwen, uitrusting en voorzieningen, die verplicht zijn krachtens de nationale of de communautaire wetgeving zijn toegestaan, met inbegrip van het gebruik van immunologische geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik, indien is geconstateerd dat een ziekte voorkomt in een specifiek gebied waar zich de productie-eenheid bevindt.
- 5.6. Wanneer er geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik moeten worden gebruikt, moet het soort product duidelijk worden geregistreerd (met inbegrip van een aanduiding van de betrokken actieve farmacologische stoffen) tezamen met uitvoerige gegevens betreffende de diagnose, de dosering, de wijze van toediening, de duur van de behandeling en de wettelijke wachttijd. Deze gegevens moeten worden opgegeven bij de controleautoriteit of -instantie voordat de dieren of de dierlijke producten als biologisch op de markt worden gebracht. De behandelde dieren moeten duidelijk worden geïdentificeerd, afzonderlijk in het geval van grote dieren, afzonderlijk of per partij in geval van pluimvee en kleine dieren.
- 5.7. De wachttijd tussen de laatste toediening van een allopathisch geneesmiddel voor diergeneeskundig gebruik aan een dier onder normale gebruiksomstandigheden en de productie van biologisch afgeleide levensmiddelen van dergelijke dieren dient het dubbele van de wettelijke periode te bedragen of, indien een dergelijke periode niet is bepaald, 48 uur.
- 5.8. Met uitzondering van inenting, behandelingen voor parasieten en door de lidstaten opgestelde verplichte uitroeiingsschema's mogen, wanneer een dier of groep dieren binnen een jaar meer dan twee of ten hoogste drie reeksen behandelingen ondergaat met chemisch gesynthetiseerde, allopathische geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik of antibiotica (of meer dan een reeks behandelingen indien hun productieve levenscyclus minder dan een jaar bedraagt), de betreffende dieren, of daarvan afkomstige producten, niet worden verkocht als producten die overeenkomstig deze verordening zijn geproduceerd, en moeten zij aan de in deel 2 van deze bijlage bedoelde omschakelingsperiodes worden onderworpen, onder voorbehoud van instemming van de controleautoriteit of -instantie.

6. Veehouderijbeheerspraktijken, vervoer en identificatie van dierlijke producten

6.1. Veehouderijpraktijken

- 6.1.1. In principe moet de voortplanting van biologische dieren gebaseerd zijn op natuurlijke methoden. Kunstmatige inseminatie is echter toegestaan. Andere vormen van kunstmatige of met ingrepen bewerkstelligde voortplanting (bijvoorbeeld overplanting van embryo's) zijn verboden.
- 6.1.2. Bepaalde ingrepen bij dieren, zoals het aanbrengen van rubberbanden aan de staarten van schapen, couperen van staarten, knippen van tanden, snavelkappen en het onthoornen mogen in de biologische landbouw niet systematisch worden toegepast. Voor sommige van deze ingrepen kan de controleautoriteit of -instantie echter toestemming verlenen, indien de veiligheid in het geding is (bijvoorbeeld het onthoornen bij jonge dieren), of wanneer dergelijke ingrepen gericht zijn op de verbetering van de gezondheid, het welzijn of de hygiëne van de dieren. Dergelijke ingrepen moeten op de daarvoor meest geschikte leeftijd worden uitgevoerd door vakbekwaam personeel en zo dat eventueel lijden van de dieren tot een minimum wordt beperkt.
- 6.1.3. Castratie is toegestaan om de kwaliteit van de producten te handhaven en traditionele productie-methoden in stand te houden (vleesvarkens, slachtossen, kapoenen, enz.), doch uitsluitend met inachtneming van de voorwaarden in de laatste zin van punt 6.1.2.
- 6.1.4. Het aanbinden van dieren is verboden. In afwijking van dit beginsel kan de controleautoriteit of -instantie deze praktijk evenwel voor individuele dieren toestaan wanneer de marktdeelnemer kan aantonen dat zulks, uitsluitend gedurende een beperkte tijd, nodig is om de veiligheid of het welzijn van de dieren te verzekeren.
- 6.1.5. Bij wijze van afwijking van de in het vorige punt genoemde bepalingen, mogen runderen worden aangebonden in gebouwen die reeds vóór 24 augustus 2000 bestonden op voorwaarde dat voor regelmatige lichaamsbeweging wordt gezorgd en de teelt geschiedt in overeenstemming met de eisen inzake het welzijn van dieren in ruimten die van voldoende strooisel zijn voorzien en er sprake is van individueel beheer. Deze afwijking, die door de controleautoriteit of -instantie moet worden toegestaan, geldt voor een overgangsperiode die op 31 december 2010 verstrijkt.
- 6.1.6. Bij wijze van afwijking mogen runderen voorts in kleine bedrijven worden aangebonden als zij niet in aan hun gedrag aangepaste groepen kunnen worden gehouden, op voorwaarde dat zij ten min-

ste tweemaal per week toegang krijgen tot weidegronden, uitlopen in de open lucht, of bewegingsgebieden. Deze afwijking, die door de controleautoriteit of -instantie moet worden toegestaan, geldt voor bedrijven die voldoen aan de eisen van nationale voorschriften inzake de biologische productie van dieren die tot 24 augustus 2000 van kracht zijn, of, bij afwezigheid daarvan, aan door de lidstaten aanvaarde of erkende private normen.

6.1.7. Vóór 31 december 2006 zal de Commissie een verslag indienen over de invoering van de bepalingen van punt 6.1.5.

6.1.8. Wanneer dieren in groepen worden gehouden, moet de omvang van de groep zijn afgestemd op de ontwikkelingsfase van de dieren en de met het gedrang van de soort in kwestie samenhangende behoeften. Het is verboden dieren te houden onder omstandigheden, of op een dieet, die bloedarmoede kunnen veroorzaken.

6.1.9. Voor pluimvee bedraagt de minimumleeftijd bij de slacht:

81 dagen voor kuikens,

150 dagen voor kapoenen,

49 dagen voor Pekingezenden,

70 dagen voor vrouwelijke Barbarijse eenden,

84 dagen voor mannelijke Barbarijse eenden,

92 dagen voor Mallardeenden,

94 dagen voor parelhoenders,

140 dagen voor kalkoenen en braadganzen.

Indien telers deze minimumslachtleeftijden niet toepassen, moeten zij traaggroeiende rassen gebruiken.

6.2. *Vervoer*

6.2.1. Het vervoer van de dieren dient zo te gebeuren dat stress bij de dieren overeenkomstig de geldende relevante nationale of communautaire wetgeving wordt beperkt. De dieren moeten behoedzaam worden in- en uitgeladen en zonder dat er gebruik wordt gemaakt van enig elektrisch dwangmiddel. Het gebruik van allopathische kalmeringsmiddelen voorafgaand aan en tijdens het vervoer is verboden.

6.2.2. In de periode voor het slachten en bij het slachten moet zo met de dieren worden omgegaan dat stress bij de dieren tot een minimum wordt beperkt.

6.3. *Identificatie van dierlijke producten*

6.3.1. Dieren en dierlijke producten moeten in alle stadia van de productie, de bereiding, het vervoer en het in de handel brengen geïdentificeerd worden.

7. **Dierlijke mest**

7.1. De totale hoeveelheid mest als omschreven in Richtlijn 91/676/EEG (**), die per bedrijf wordt gebruikt, mag niet meer bedragen dan 170 kg stikstof per jaar/hectare cultuurgrond, de hoeveelheid die omschreven wordt in bijlage III van bovengenoemde richtlijn. Indien nodig wordt de totale veebezetting verlaagd om te voorkomen dat de hierboven genoemde grens wordt overschreden.

7.2. Om de geschikte hierboven bedoelde veebezetting te bepalen wordt het aantal grootvee-eenheden dat overeenkomt met 170 kg N/jaar/ha cultuurgrond voor de verschillende categorieën dieren vastgesteld door de bevoegde autoriteiten van de lidstaten die de getallen in bijlage VII als richtsnoer hanteren.

7.3. De lidstaten stellen de Commissie en de andere lidstaten in kennis van afwijkingen van deze getallen en geven de redenen aan die dergelijke veranderingen rechtvaardigen. Deze eis betreft uitsluitend de berekening van het maximaal aantal dieren waarbij kan worden gewaarborgd dat de grens van 170 kg van mest afkomstige stikstof per jaar/hectare niet wordt overschreden. Een en ander doet geen afbreuk aan de veebezettingengetallen die in hoofdstuk 8 en in bijlage VIII zijn vastgesteld in verband met de gezondheid en het welzijn van de dieren.

- 7.4. Biologische landbouwbedrijven mogen overeenkomstig het bepaalde in deze verordening samenwerkingsregelingen treffen met andere bedrijven en ondernemingen met het oog op het uitrijden van mestoverschotten van de biologische productie. De maximumgrens van 170 kg van mest afkomstige stikstof per jaar/hectare cultuurgrond wordt berekend op basis van alle bij een dergelijke samenwerking betrokken biologische eenheden.
- 7.5. Rekening houdend met de kenmerken van het betrokken gebied, het gebruik van andere stikstofmeststoffen op het land en de stikstofvoorziening van de gewassen door de bodem, kunnen de lidstaten lagere dan in de punten 7.1 tot en met 7.4 bepaalde grenzen vaststellen.
- 7.6. De installaties voor de opslag van dierlijke mest moeten een capaciteit hebben waarmee kan worden voorkomen dat het water wordt verontreinigd door directe lozing of afspoeling en infiltratie in de bodem.
- 7.7. Om een goed beheer van de bemesting te waarborgen, moet de capaciteit van dergelijke opslaginstallaties voor dierlijke mest groter zijn dan de opslagcapaciteit die vereist is voor de langste periode van het jaar waarin iedere vorm van uitrijden van mest op het land wordt afgeraden (overeenkomstig de door de lidstaten opgestelde codes voor goede landbouwpraktijken), of indien dit uitrijden verboden is, in gevallen waarin de productie-eenheid zich bevindt binnen een aangewezen voor nitraten kwetsbare zone.

8. Uitlopen en huisvesting

8.1. Algemene beginselen

- 8.1.1. De huisvestingsomstandigheden voor dieren moeten aangepast zijn aan de biologische en ethologische behoeften van de dieren (bijvoorbeeld met het gedrag samenhangende behoeften wat betreft passende bewegingsvrijheid, en comfort). De dieren moeten gemakkelijk toegang hebben tot voeder- en drinkplaatsen. De isolatie, de verwarming en de ventilatie van het gebouw moeten ervoor zorgen dat de luchtcirculatie, het stofgehalte, de temperatuur, de relatieve luchtvochtigheid en de gasconcentratie beperkt blijven tot een niveau dat voor de dieren niet schadelijk is. Er moet ruimschots natuurlijke ventilatie en daglicht in het gebouw kunnen komen.
- 8.1.2. Buitenruimten, bewegingsruimten in de openlucht of uitlopen in de open lucht moeten, indien nodig, voldoende beschutting bieden tegen regen, wind, zon en extreme temperaturen, afhankelijk van de plaatselijke weersomstandigheden en het betrokken ras.

8.2. Veebezetting en het vermijden van overbegrazing

- 8.2.1. Huisvesting voor dieren is niet verplicht in gebieden met passende klimatologische omstandigheden waarin dieren buiten kunnen worden gehouden.
- 8.2.2. Voor de veebezetting in de gebouwen moet rekening gehouden worden met het comfort en het welzijn van de dieren, die met name afhankelijk zijn van de soort, het ras en de leeftijd van de dieren. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de met het gedrag samenhangende behoeften van de dieren, die met name afhangen van de groepsgrootte en het geslacht van de dieren. De optimale bezetting is erop gericht het welzijn van de dieren te waarborgen door te zorgen voor voldoende ruimte om op natuurlijke wijze te staan, gemakkelijk te gaan liggen, zich om te draaien, zich te verzorgen, alle natuurlijke houdingen aan te nemen en alle natuurlijke bewegingen uit te voeren zoals zich uittrekken en met de vleugels klappen.
- 8.2.3. De minimumoppervlakten van de huisvestingsruimten binnen en de bewegingsruimten buiten, alsmede de andere kenmerken van de huisvesting voor de verschillende soorten en categorieën dieren, staan in bijlage VIII.
- 8.2.4. De bezetting buiten voor op weiden, ander grasland, heidegrond, wetland, heide en andere natuurlijke of semi-natuurlijke habitats gehouden dieren moet laag genoeg zijn om het drassig worden van de grond of overbegrazing van de vegetatie te vermijden.
- 8.2.5. De stallen, hokken, uitrusting en gereedschappen moeten naar behoren worden gereinigd en ontsmet om kruisbesmetting en de ontwikkeling van vectororganismen te voorkomen. Uitsluitend de in bijlage II, deel E, genoemde producten mogen worden gebruikt voor het reinigen en ontsmetten van gebouwen en installaties voor de veehouderij. Uitwerpselen, urine en niet-aangerode of gemorste voedselresten moeten zo vaak als nodig is worden verwijderd om ongewenste geuren zoveel mogelijk te beperken en te vermijden dat insecten of knaagdieren worden aangetrokken. Uitsluitend de in bijlage II, punt B.2, genoemde producten mogen worden gebruikt om gebouwen en andere installaties waar dieren worden gehouden te ontdoen van insecten en andere parasieten.

8.3. Zoogdieren

- 8.3.1. Onder voorbehoud van punt 5.3, moeten alle zoogdieren toegang hebben tot weidegrond, een bewegingsruimte in de open lucht of een uitloop in de open lucht, die gedeeltelijk overdekt mogen zijn. De dieren moeten deze ruimten kunnen gebruiken wanneer hun lichamelijke conditie, de weersomstandigheden en de toestand van de bodem dit toelaten, tenzij communautaire of nationale voorschriften in verband met specifieke problemen van diergezondheid dit beletten. Herbivoren moeten, wanneer de omstandigheden dat toelaten, steeds toegang hebben tot weidegrond.
- 8.3.2. Ingeval herbivoren tijdens de graastijd toegang hebben tot weidegrond en in winterstalling bewegingsvrijheid genieten, kan afgezien worden van de verplichting om gedurende de wintermaanden bewegingsruimte of uitlopen in de open lucht te verschaffen.
- 8.3.3. Onverminderd de laatste zin van punt 8.3.1, moeten stieren ouder dan één jaar toegang hebben tot weidegrond of tot bewegingsruimte in de open lucht of een uitloop in de open lucht.
- 8.3.4. In afwijking van punt 8.3.1 kan het afmesten van runderen, varkens en schapen voor de vleesproductie binnen plaatsvinden op voorwaarde dat de periode waarin de dieren binnen verblijven niet meer dan één vijfde van hun levensduur bedraagt en in ieder geval niet langer duurt dan drie maanden.
- 8.3.5. De vloeren van de stallen moeten vlak zijn maar niet glad. Tenminste de helft van het totale vloeroppervlak moet dicht zijn, dat wil zeggen, niet voorzien zijn van een latten- of roosterconstructie.
- 8.3.6. De stallen moeten voorzien zijn van een comfortabele, schone en droge lig/rustruimte met een toereikende oppervlakte, met een vaste bodem zonder lattenconstructie. In de rustruimte moet gezorgd worden voor voldoende en droog strooisel. Het strooisel moet bestaan uit stro of andere geschikte natuurlijke materialen. Het strooisel mag verbeterd en verrijkt worden met mineralen die krachtens bijlage II, deel A, gebruikt mogen worden als meststof in de biologische landbouw.
- 8.3.7. Voor de kalverhouderijen moeten alle bedrijven, zonder uitzondering vanaf 24 augustus 2000 in overeenstemming zijn met Richtlijn 91/629/EEG (***) tot vaststelling van minimumnormen ter bescherming van kalveren. Het is verboden kalveren ouder dan een week onder te brengen in individuele kisten.
- 8.3.8. Voor de varkenshouderij moeten alle bedrijven, vanaf 24 augustus 2000 in overeenstemming zijn met Richtlijn 91/630/EEG (****). Zeugen moeten evenwel in groepen worden gehouden, behalve in de laatste fase van de dracht en tijdens de zoogtijd. Biggen mogen niet worden gehouden in vlakke batterijen of in biggenkooien. In de bewegingsruimten moeten mesten en wroeten mogelijk zijn. Voor het wroeten mogen verschillende onderlagen worden gebruikt.

8.4. Pluimvee

- 8.4.1. Pluimvee moet worden gehouden in open uitlopen en mag niet in kooien worden gehouden.
- 8.4.2. Waterpluimvee moet toegang hebben tot een waterloop, vijver of een meer wanneer de weersomstandigheden dit toelaten, teneinde te voldoen aan de eisen inzake het welzijn van dieren of hygiënevoorschriften.
- 8.4.3. Gebouwen voor pluimvee moeten voldoen aan de volgende minimumvoorschriften:
- ten minste één derde moet bestaan uit vaste bodem dat wil zeggen geen latten- of roosterconstructie en bedekt zijn met strooisel, zoals stro, houtkrullen, zand of turfmoles;
 - in pluimveestallen voor legkippen moet een voldoende groot gedeelte van het voor de hennen beschikbare vloeroppervlak beschikbaar zijn voor het opvangen van de uitwerpselen;
 - zij moeten zitstokken hebben die qua afmetingen en aantal afgestemd zijn op de grootte van de groep en van de dieren overeenkomstig bijlage VIII;
 - zij moeten voorzien zijn van openingen om naar binnen of naar buiten te gaan van een voor de dieren geschikte maat en deze luiken moeten een totale lengte hebben van ten minste 4 meter per 100 m² van de voor de dieren beschikbare ruimte;

- per pluimveestal mogen niet meer dieren gehuisvest worden dan:
 - 4 800 kippen,
 - 3 000 legkippen,
 - 5 200 parelhoenders,
 - 4 000 vrouwelijke Barbarijse eenden of Pekingeeenden of 3 200 mannelijke Barbarijse eenden of Pekingeeenden of andere eenden,
 - 2 500 kapoenen, ganzen of kalkoenen;
 - de totale nuttige oppervlakte van de stallen voor pluimvee voor de vleesproductie mag per productie-eenheid niet meer dan 1 600 m² bedragen.
- 8.4.4. Voor legkippen mag het daglicht met kunstlicht worden aangevuld tot een maximum van 16 uur licht per dag, met een ononderbroken nachtelijke rustperiode zonder kunstlicht van minstens acht uur.
- 8.4.5. Pluimvee moet, telkens als dit mogelijk is en de weersomstandigheden dit toelaten gedurende ten minste één derde van zijn leven, toegang hebben tot een uitloop in de open lucht. Die uitloop in de open lucht moet voor het grootste deel begroeid zijn, schuilmogelijkheden bieden en de dieren gemakkelijk toegang geven tot voldoende drink- en voederbakken.
- 8.4.6. Om gezondheidsredenen moeten de stallen telkens na het houden van een partij pluimvee worden leeggemaakt. De stallen en toebehoren moeten in die tijd worden gereinigd en ontsmet. Bovendien moeten de uitlopen telkens na het houden van een partij pluimvee vrij worden gehouden, zodat de vegetatie kan aangroeien, en om gezondheidsredenen. De lidstaten stellen de periode vast waarin de uitlopen leeg moeten blijven en delen hun besluit mee aan de Commissie en de andere lidstaten. Deze voorschriften zijn niet van toepassing op kleine aantallen pluimvee die niet in uitlopen worden gehouden en die de hele dag vrij rond kunnen lopen.
- 8.5. *Algemene afwijking voor de huisvesting van dieren*
- 8.5.1. In afwijking van de voorschriften in de punten 8.3.1, 8.4.2, 8.4.3 en 8.4.5, en de bepalingen ten aanzien van de veebezetting van bijlage VIII, mogen de bevoegde autoriteiten van de lidstaten gedurende een overgangsperiode die op 31 december 2010 verstrijkt, afwijkingen van de voorschriften van deze punten en van bijlage VIII toestaan. Die afwijking kan uitsluitend gelden voor veeproducerende bedrijven met bestaande gebouwen die vóór 24 augustus 1999 zijn gebouwd, voorzover deze voldoen aan de nationale voorschriften inzake de biologische productie van dieren die vóór die datum van kracht waren, of, bij afwezigheid daarvan, aan door de lidstaten aanvaarde of erkende private normen.
- 8.5.2. Marktdeelnemers die voor deze afwijking in aanmerking wensen te komen, moeten bij de controleautoriteit of -instantie een plan indienen met regelingen die garanderen dat de bepalingen van deze verordening worden nageleefd op de datum waarop de afwijking verstrijkt.
- 8.5.3. Vóór 31 december 2006 zal de Commissie een verslag indienen over de uitvoering van het bepaalde in punt 8.5.1.

C. BIJENTEELT EN PRODUCTEN VAN DE BIJENTEELT

1. **Algemene beginselen**

- 1.1. De bijenteelt is een belangrijke bedrijvigheid die door de bestuivende activiteit van de bijen bijdraagt tot de bescherming van het milieu en tot de land- en bosbouwproductie.
- 1.2. De biologische status van de producten van de bijenteelt hangt nauw samen met de wijze waarop de kasten worden behandeld en met de kwaliteit van het milieu. Deze status hangt ook samen met de omstandigheden waarin de producten van de bijenteelt worden gewonnen, verwerkt en opgeslagen.
- 1.3. Wanneer een marktdeelnemer verscheidene bijenteelteenheden in hetzelfde gebied exploiteert, moeten alle eenheden voldoen aan de voorschriften van deze verordening. In afwijking van dit beginsel kan een marktdeelnemer niet aan deze verordening beantwoordende eenheden exploiteren, mits wordt voldaan aan alle voorschriften van deze verordening, met uitzondering van punt 4.2 inzake de locatie van de bijenstallen. In dat geval mag bij de verkoop van het product niet naar biologische productiemethoden worden verwezen.

2. Omschakelingsperiode

- 2.1. Producten van de bijenteelt mogen alleen onder verwijzing naar de biologische productiemethode worden verkocht, indien gedurende ten minste één jaar is voldaan aan de bepalingen van deze verordening. Gedurende de omschakelingsperiode dient de was te worden vervangen overeenkomstig punt 8.3.

3. Herkomst van de bijen

- 3.1. Bij de keuze van de rassen moet rekening gehouden worden met het vermogen van de bijen om zich aan de plaatselijke omstandigheden aan te passen, alsmede met hun levenskracht en hun resistentie tegen ziekten. De voorkeur moet uitgaan naar Europese rassen van de *Apis mellifera* en de plaatselijke ecotypes daarvan.
- 3.2. De bijenbestanden moeten worden gevormd door splitsing van bestaande kolonies of door de aankoop van zwermen of kasten uit eenheden die aan deze verordening voldoen.
- 3.3. Bij wijze van eerste afwijking mogen in de productie-eenheid bijenbestanden die niet aan de voorschriften van deze verordening voldoen, met voorafgaande toestemming van de controleautoriteit of -instantie, worden omgeschakeld.
- 3.4. Bij wijze van tweede afwijking mogen gedurende een overgangsperiode die op 24 augustus 2002 verstrijkt, naakte zwermen van bijenhouders worden gekocht, mits de omschakelingsperiode in acht wordt genomen.
- 3.5. Bij wijze van derde afwijking mag de controleautoriteit of -instantie toestaan dat het bijenbestand opnieuw wordt samengesteld, wanneer er in geval van een hoge bijensterfte ten gevolge van gezondheidsproblemen of een catastrofe geen bijenbestanden beschikbaar zijn die aan deze verordening voldoen, mits de omschakelingsperiode in acht wordt genomen.
- 3.6. Bij wijze van vierde afwijking is het voor de vernieuwing van de bijenbestanden toegestaan om jaarlijks 10% aan niet aan deze verordening beantwoordende koninginnen en zwermen in de biologische eenheid op te nemen, op voorwaarde dat de koninginnen en zwermen worden geplaatst in kasten met natuurlijke raten of kunstraten die afkomstig zijn van biologische eenheden. In dat geval geldt de omschakelingsperiode niet.

4. Locatie van de bijenstallen

- 4.1. De lidstaten kunnen gebieden of zones aanwijzen waar de bijenteelt overeenkomstig deze verordening niet uitgeoefend kan worden. De bijenteler verstrekt de controleautoriteit of -instantie een kaart op een passende schaal met de locatie van de kasten als bedoeld in bijlage III, deel A.1, punt 2, eerste streepje, van deze verordening. Indien zulke zones niet zijn aangeduid, moet de bijenteler de controleautoriteit of -instantie de nodige documenten en bewijzen verschaffen, waaronder zo nodig passende analyses, om aan te tonen dat de zones die voor zijn kolonies bereikbaar zijn, voldoen aan de voorschriften van deze verordening.
- 4.2. De bijenstallen moeten zo gelokaliseerd zijn dat:
- a) er voor de bijen voldoende bronnen van natuurlijke nectar, honingdauw en stuifmeel alsook toegang tot water, beschikbaar zijn;
 - b) bronnen van nectar en stuifmeel binnen een straal van 3 km van de locatie van de bijenstal hoofdzakelijk bestaan uit biologische gewassen en/of spontane vegetatie overeenkomstig artikel 6 en bijlage I van deze verordening en gewassen waarop deze verordening niet van toepassing is, maar waarop licht milieubelastende technieken worden toegepast (zoals bijvoorbeeld die welke beschreven worden in de krachtens Verordening (EEG) nr. 2078/92 (****) ontwikkelde programma's) die geen wezenlijke gevolgen kunnen hebben voor de biologische status van de bijenteeltproductie;
 - c) voldoende afstand wordt bewaard tot eventuele niet met de landbouwproductie samenhangende potentiële bronnen van verontreiniging, bijvoorbeeld bebouwde kommen, autosnelwegen, industriegebieden, stortplaatsen, vuilverbrandingsovens, enz. De controleautoriteiten of -instanties stellen de nodige maatregelen vast om deze bepaling te doen naleven.

Bovengenoemde bepalingen zijn niet van toepassing op gebieden waar geen bloei plaatsvindt, of wanneer de kasten in de rustperiode zijn.

5. Voeding

- 5.1. Na afloop van het productieseizoen moeten in de bijenkasten nog ruime honing- en stuifmeelvoorraden aanwezig zijn, zodat de bijen de winter kunnen doorkomen.

- 5.2. Kunstmatige voeding van kolonies is toegestaan ingeval het overleven van het bijenvolk vanwege extreme klimatologische omstandigheden in gevaar is. Daarvoor moet biologische honing worden gebruikt, bij voorkeur uit de eigen biologische eenheid.
- 5.3. Bij wijze van eerste afwijking van punt 5.2 kunnen de bevoegde autoriteiten van de lidstaten toestaan dat in de kunstmatige voeding biologische suikerstroop, c.q. biologische suikermelasse in plaats van biologische honing wordt gebruikt, met name wanneer dit noodzakelijk is doordat de klimatologische omstandigheden van dien aard zijn dat zij kristalliseren van de honing veroorzaken.
- 5.4. Bij wijze van tweede afwijking mag de controleautoriteit of -instantie toestaan dat gedurende een overgangsperiode die op 24 augustus 2002 verstrijkt, voor de kunstmatige voeding niet onder deze verordening vallende suikerstroop, suikermelasse en honing worden gebruikt.
- 5.5. Met betrekking tot het gebruik van kunstmatige voeding moet in het register van de bijenstallen de volgende informatie worden opgenomen: aard van het product, data waarop, hoeveelheden waarin en kasten waarvoor het werd gebruikt.
- 5.6. Er mogen bij de bijenteelt overeenkomstig deze verordening geen andere producten worden gebruikt dan die welke in de punten 5.1. tot en met 5.4. zijn vermeld.
- 5.7. Kunstmatige voeding mag alleen geschieden na de laatste honingwinning en tot 15 dagen voor het begin van de volgende periode waarin de nectar of honingdauw aangemaakt worden.

6. Ziektepreventie en diergeneeskundige behandelingen

- 6.1. De ziektepreventie in de bijenteelt moet gebaseerd worden op de volgende beginselen:
 - a) het selecteren van passende resistente stammen;
 - b) de toepassing van bepaalde praktijken ter bevordering van een grote resistentie tegen ziekten en ter voorkoming van infecties, zoals de regelmatige vervanging van de koninginnen, systematische inspectie van de bijenkasten om abnormale gezondheidssituaties op het spoor te komen, controle op de darren in de kasten, regelmatige ontsmetting van materiaal en uitrusting, vernietiging van verontreinigd materiaal of verontreinigde bronnen, regelmatige vervanging van de bijenwas en het aanleggen van voldoende honing- en stuifmeelvoorraden in de bijenkasten.
- 6.2. Indien de kolonies, ondanks bovenstaande voorzorgsmaatregelen, toch ziek worden of besmet raken, moeten zij onmiddellijk worden behandeld; de kolonies kunnen zo nodig in speciale bijenstallen worden afgezonderd.
- 6.3. Het gebruik van geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik in de bijenteelt overeenkomstig deze verordening moet aan de volgende beginselen voldoen:
 - a) de geneesmiddelen kunnen worden aangewend voorzover het gebruik ervan in de betrokken lidstaat is toegestaan overeenkomstig de betreffende communautaire bepalingen of op grond van het Gemeenschapsrecht vastgestelde nationale bepalingen;
 - b) fytotherapeutische en homeopathische producten moeten de voorkeur krijgen boven chemisch gesynthetiseerde, allopathische producten, mits zij voor de behandeling een doeltreffend therapeutisch effect hebben;
 - c) als bovengenoemde producten niet doeltreffend blijken of waarschijnlijk niet doeltreffend zijn om een ziekte of besmetting uit te roeien die een kolonie dreigt te vernietigen, mogen, onverminderd de in de punten a) en b) genoemde beginselen, onder de verantwoordelijkheid van een dierenarts of van andere, door de lidstaten daartoe gemachtigde personen chemisch gesynthetiseerde, allopathische geneesmiddelen worden gebruikt;
 - d) voor preventieve behandelingen mogen geen chemisch gesynthetiseerde, allopathische geneesmiddelen worden gebruikt;
 - e) onverminderd het onder a) genoemde beginsel mag bij besmetting met *Varroa jacobsoni* gebruik gemaakt worden van mierenzuur, melkzuur, azijnzuur en oxaalzuur, alsook van de volgende stoffen: menthol, thymol, eucalyptol en kamfer.
- 6.4. In aanvulling op bovengenoemde beginselen is het toegestaan diergeneeskundige behandelingen of behandelingen voor bijenkasten, raten, enz. toe te passen die door de nationale of communautaire regelgeving voorgeschreven zijn.
- 6.5. Gedurende de periode waarin een behandeling met chemisch gesynthetiseerde, allopathische producten wordt toegepast, moeten de behandelde kolonies in speciale bijenstallen worden afgezonderd en moet alle bijenwas worden vervangen door was die voldoet aan de voorschriften van deze verordening. Daarna geldt voor die kolonie de omschakelingsperiode van één jaar.

- 6.6. Het bepaalde in het vorige punt geldt niet voor de in punt 6.3, onder e), genoemde producten.
- 6.7. Ingeval er geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik toegediend moeten worden, moeten het type product (met de aanduiding van de actieve farmacologische stof), nadere informatie over de diagnose, de dosering, de wijze van toediening, de duur van de behandeling en de aanbevolen wachttijd duidelijk worden geregistreerd en bij de controleautoriteit of -instantie worden gemeld voordat de producten als biologisch in de handel worden gebracht.

7. Beheerspraktijken en identificatie

- 7.1. De vernietiging van bijen in de raten als methode voor de winning van bijenteeltproducten, is verboden.
- 7.2. Verminkingen, zoals het knippen van de vleugels van koninginnen, zijn verboden.
- 7.3. Het ist toegestaan de oude koningin te doden om haar door een nieuwe te vervangen.
- 7.4. Het vernietigen van het mannelijk broed is enkel toegestaan als middel om besmetting door Varroa jacobsoni tegen te gaan.
- 7.5. Tijdens de honingwinning is het gebruik van synthetische chemische repellenten verboden.
- 7.6. De zone waar de biologische bijenstal is gelokaliseerd, moet geregistreerd worden, tezamen met de gegevens ter identificatie van de kasten. De controleautoriteit of -instantie moet binnen een met haar overeen te komen termijn geïnformeerd worden over eventuele verplaatsingen van bijenstallen.
- 7.7. Er moet in het bijzonder op worden toegezien dat de producten van de bijenteelt op adequate wijze worden gewonnen, verwerkt en opgeslagen. Alle maatregelen die worden getroffen om aan dit voorschrift te voldoen, moeten worden geregistreerd.
- 7.8. In het register van elke bijenstal moeten het verwijderen van de honingkamers en de handelingen voor de honingwinning worden opgetekend.

8. Kenmerken van bijenkasten en materialen die in de bijenteelt worden gebruikt

- 8.1. De kasten moeten in essentie vervaardigd zijn uit natuurlijke materialen die geen verontreinigingsgevaar opleveren voor het milieu of de bijenteeltproducten.
- 8.2. Met uitzondering van de in punt 6.3, onder e), vermelde producten mogen in de kasten alleen natuurlijke producten zoals propolis, was en plantaardige oliën worden gebruikt.
- 8.3. De bijenwas voor nieuwe ramen moet afkomstig zijn van biologische productie-eenheden. Bij wijze van afwijking kan de controleautoriteit of -instantie, met name voor nieuwe installaties en gedurende de omschakelingsperiode, in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer er geen volgens de biologische productiemethode geproduceerde bijenwas op de markt verkrijgbaar is, toestaan dat traditionele bijenwas wordt gebruikt, mits deze afkomstig is van het deksel.
- 8.4. Het is verboden honing te winnen uit raten die broed bevatten.
- 8.5. Voor de bescherming van de materialen (ramen, kasten, raten), met name tegen parasieten, zijn alleen de daartoe geëigende producten toegestaan die in bijlage II, punt B.2, worden genoemd.
- 8.6. Fysische behandelingen als stoom en rechtstreeks vuur zijn toegestaan.
- 8.7. Voor het reinigen en ontsmetten van materialen, gebouwen, uitrusting, gereedschappen of producten die in de bijenteelt worden gebruikt, zijn alleen de daartoe geëigende stoffen toegestaan die in bijlage II, deel E, worden genoemd.

(*) PB L 142 van 2.6.1997, blz. 1. Verordening gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2331/98 (PB L 291 van 30.10.1998, blz. 10).

(**) PB L 375 van 31.12.1991, blz. 1.

(***) PB L 340 van 11.12.1991, blz. 28. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 97/2/EG (PB L 25 van 28.1.1997, blz. 24).

(****) PB L 340 van 11.12.1991, blz. 33.

(*****) PB L 215 van 30.7.1992, blz. 85. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2772/95 (PB L 288 van 1.12.1995, blz. 35)."

II. Bijlage II wordt als volgt gewijzigd:

1. De titel van deel B wordt vervangen door:

„B. BESTRIJDINGSMIDDELEN

1. Gewasbeschermingsproducten.”.

2. Na deel B, punt B.1, wordt het volgende toegevoegd:

„2. Producten voor de bestrijding van parasieten en ziekten in gebouwen en installaties voor de veehouderij:

Producten die vermeld worden in punt 1

Rodenticiden”.

3. Deel C („Andere producten”) wordt vervangen door:

„C. VOEDERMIDDELEN

1. **Voedermiddelen van plantaardige oorsprong**

1.1. Granen, graankorrels en daarvan afgeleide producten en bijproducten. Deze categorie omvat de volgende producten:

Haverkorrels, havervlokken, havervoermeel, haverschillen en haverzemelgrint; gerstekorrels, gerstewit en gerstevoermeel; rijstkorrels, gebroken rijst, rijstvoermeel en rijstkiemkoek; gierstkorrels; roggekorrels, roggevoermeel, roggegries en roggezemelgrint; sorghumkorrels, tarwekorrels, tarwevoermeel, tarwezemelgrint, tarweglutenvoer, tarwegluten, en tarwekiemen; speltkorrels; triticalekorrels; maiskorrels, maïsvoermeel, maïskiemkoek en maïsgluten; moutkiemen; bierbostel.

1.2. Oliehoudende zaden, oliehoudende vruchten en daarvan afgeleide producten en bijproducten. Deze categorie omvat de volgende producten:

Kool- en raapzaad, kool- en raapzaadkoek, kool- en raapzaadschillen; sojabonen, getoaste sojabonen, sojabonenkoeken en sojabonenschillen; zonnebloemzaad en zonnebloemkoek; katoenzaad en katoenzaadkoek; lijnzaad en lijnzaadkoek; sesamzaad en sesamkoek; palmpitkoek; koolraapzaadkoek en koolraapschillen; pompoenzaadkoek; olijfpulpkoek (uit de fysieke extractie van olijven).

1.3. Zaden van peulvruchten en daarvan afgeleide producten en bijproducten. Deze categorie omvat de volgende producten:

Sissererwtenzaad; linzenwikkezaad; zaailathyruszaad na een passende hittebehandeling; erwtenzaad; erwtenlijpmeel en erwtenzemelen; tuinboonzaad, tuinboonmeel en tuinboonzemelen; paardebonenzaad; wikkezaad en lupinezaad.

1.4. Knollen en wortels en daarvan afgeleide producten en bijproducten. Deze categorie omvat de volgende producten:

Suikerbietenpulp; gedroogde bieten, aardappels, knollen van zoete aardappels; maniokknollen, aardappelvezels (bijproduct van de extractie van aardappelzetmeel); aardappelzetmeel, aardappelwit en tapioca.

1.5. Overige zaden en vruchten en daarvan afgeleide producten en bijproducten. Deze categorie omvat de volgende producten:

Peulen van Johannesbrood; citruspulp; appelpulp; tomatenpulp en druivenpulp.

1.6. Voedergewassen en ruwvoedergewassen. Deze categorie omvat de volgende producten:

Luzerne, luzernemeel; klaver, klavermeel, gras (verkregen uit voedergewassen), grasmeel, hooi, kuilgras, van graan afkomstig stro en wortelknollen van voedergewassen.

- 1.7. Overige planten en daarvan afgeleide producten en bijproducten. Deze categorie omvat de volgende producten:

Melasse als bindmiddel in mengvoeders; zeewier (verkregen door het drogen en malen van zeewier dat is gewassen om het jodiumgehalte te verlagen); poeders en extracten van planten; eiwithoudende extracten van planten (uitsluitend bestemd voor jonge dieren); kruiden en specerijen.

2. **Voedermiddelen van dierlijke oorsprong**

- 2.1. Melk en melkproducten. Deze categorie omvat de volgende producten:

Rauwe melk als omschreven in artikel 2 van Richtlijn 92/46/EEG (*), melkpoeder, magere melk, mageremelkpoeder, karnemelk, karnemelkpoeder, wei, weipoeder, suikerarme weipoeder, eiwithoudende weipoeder (geëxtraheerd door fysische behandeling), caseïne-poeder en lactosepoeder.

- 2.2. Vis, andere zeedieren en daarvan afgeleide producten en bijproducten. Deze categorie omvat de volgende producten:

Vis, visolie en levertraan, niet geraffineerd; langs enzymatische weg verkregen autolysaten, hydrolysaten en proteolysaten van vis, weekdieren of schelpdieren, al dan niet oplosbaar, alleen te verstrekken aan jonge dieren, vismeel.

3. **Voedermiddelen van minerale oorsprong**

Deze categorie omvat de volgende stoffen:

Natrium:

ongeraffineerd zeezout

ruw steenzout uit mijnen

natriumsulfaat

natriumcarbonaat

natriumbicarbonaat

natriumchloride

Calcium:

roodwier en kalkwier

schelpen van waterdieren (ook sepiabeen)

calciumcarbonaat

calciumlactaat

calciumgluconaat

Fosfor:

bicalciumfosfaten zijnde precipitaten van beenderen

gedefluoreerd dicalciumfosfaat

gedefluoreerd monocalciumfosfaat

Magnesium:

watervrije magnesia

magnesiumsulfaat

magnesiumchloride

magnesiumcarbonaat

Zwafel:

natriumsulfaat".

4. De volgende delen worden toegevoegd:

„D. TOEVOEGINGSMIDDELEN, BEPAALDE IN DIERVOEDING GEBRUIKTE STOFFEN (DIE ONDER RICHTLIJN 82/471/EEG VALLEN), EN TECHNISCHE HULPMIDDELEN VOOR DIERVOEDERS

1. **Toevoegingsmiddelen**

1.1. Sporelementen. Deze categorie omvat de volgende stoffen:

- E1 IJzer:
Ferro(-II)-carbonaat
Ferro(-II)-sulfaat, (monohydraat)
Ferro(-III)-oxide
- E2 Jodium:
Calciumjodaat, watervrij
Calciumjodaat, hexahydraat
Kaliumjodide
- E3 Kobalt:
Kobalt(-II)-sulfaat, monohydraat en heptahydraat
Basisch kobalt(-II)-carbonaat, monohydraat
- E4 Koper:
Koper(-II)-oxide
Basisch koper(-II)-carbonaat, monohydraat
Koper(-II)-sulfaat, pentahydraat
- E5 Mangaan:
Mangaan(-II)-carbonaat
Mangaan(-II) en mangaan(-III)oxide
Mangaan(-II)-sulfaat, mono- en/of tetrahydraat
- E6 Zink:
Zinkcarbonaat
Zinkoxide
Zinksulfaat, mono- en/of heptahydraat
- E7 Molybdeen:
Ammoniummolybdaat, natriummolybdaat
- E8 Selenium:
Natriumselenaat
Natriumseleniet

1.2. Vitaminen, provitaminen en in chemische termen gedefinieerde stoffen met een gelijkaardige werking. Deze categorie omvat de volgende stoffen:

Vitaminen die zijn toegestaan krachtens Richtlijn 70/524/EEG (**):

- bij voorkeur afgeleid van grondstoffen die van nature in voeders voorkomen, dan wel
- synthetische vitamines die identiek zijn aan natuurlijke vitamines, enkel bestemd voor dieren met één maag.

1.3. Enzymen. Deze categorie omvat de volgende stoffen:

Enzymen die zijn toegestaan krachtens Richtlijn 70/524/EEG.

1.4. Micro-organismen. Deze categorie omvat de volgende micro-organismen:

Micro-organismen die zijn toegestaan krachtens Richtlijn 70/524/EEG.

- 1.5. Conserveermiddelen: Deze categorie omvat de volgende stoffen:
- E 236 Mierenzuur, uitsluitend voor de bereiding van kuilvoer
 - E 260 Azijnzuur, uitsluitend voor de bereiding van kuilvoer
 - E 270 Melkzuur, uitsluitend voor de bereiding van kuilvoer
 - E 280 Propionzuur, uitsluitend voor de bereiding van kuilvoer
- 1.6. Bindmiddelen, verdunningsmiddelen en stollingsmiddelen. Deze categorie omvat de volgende stoffen:
- E 551b Coloidale siliciumdioxide
 - E 551c Diatomeenaarde
 - E 553 Sepioliet
 - E 558 Bentoniet
 - E 559 Kaoliniethoudende klei
 - E 561 Vermiculiet
 - E 599 Perliet

2. **Bepaalde in diervoeding gebruikte producten.**

Deze categorie omvat de volgende producten

—

3. **Technische hulpmiddelen voor diervoeders.**

- 3.1. Technische hulpmiddelen voor de bereiding van kuilvoer. Deze categorie omvat de volgende stoffen:

Zeezout, ruw steenzout uit mijnen, enzymen, gisten, wei, suiker, suikerbietenpulp, tarwemeel, melasse, en melkzuur-, azijnzuur-, mierenzuur- en propionzuurbacteriën.

Indien de weersomstandigheden belemmeren dat de juiste fermentatie optreedt, kan de controleautoriteit of -instantie toestaan dat bij de productie van kuilvoer melkzuur, mierenzuur, propionzuur en azijnzuur wordt gebruikt.

E. PRODUCTEN DIE ZIJN TOEGESTAAN VOOR HET REINIGEN EN ONTSMETTEN VAN GEBOUWEN EN INSTALLATIES VOOR DE VEEHOUDERIJ (BIJVOORBEELD UITRUSTING EN GEREEDSCHAP).

Kalium- en natriumzeep

Water en stoom

Kalkmelk

Kalk

Ongebluste kalk

Natriumhypochloriet (bijvoorbeeld als bleekwater)

Bijtende natron

Bijtende potas

Waterstofperoxide

Natuurlijke plantenextracten

Citroenzuur, perazijnzuur, mierenzuur, melkzuur, oxaalzuur en azijnzuur

Alcohol

Salpeterzuur (uitrusting van melkstallen)

Fosforzuur (uitrusting van melkstallen)

Formaldehyde

Reinigings- en ontsmettingsmiddelen voor spenen en melkinstallaties

Natriumcarbonaat

F. ANDERE PRODUCTEN

- (*) PB L 268 van 19.10.1994, blz. 15. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 94/71/EG (PB L 368 van 31.12.1994, blz. 33).
- (**) PB L 270 van 14.12.1970, blz. 1. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 98/19/EG (PB L 96 van 28.3.1998, blz. 39)."

III. Bijlage III wordt als volgt gewijzigd:

1. De titel van deel A („A. Planten en plantaardige producten afkomstig van de landbouwproductie of de oogst”) wordt vervangen door „A.1. Planten en plantaardige producten afkomstig van de landbouwproductie of de oogst”.
2. Het volgende deel wordt toegevoegd:

„A.2. Dieren en dierlijke producten afkomstig van de veehouderij

1. Bij het begin van de toepassing van de specifieke controle op de dierlijke productie zorgen de producent en de controle-instantie voor:
 - een volledige beschrijving van de (op)stallen, de weigonden, de bewegingsruimten in de open lucht, de uitlopen in de open lucht, enz., en, in voorkomend geval, van de ruimten voor opslag, verpakking en verwerking van dieren en dierlijke producten, grondstoffen en inputs;
 - een volledige beschrijving van de installaties voor de opslag van dierlijke mest;
 - een schema voor het uitrijden van deze mest waarover met de controle-instantie of -autoriteit overeenstemming is bereikt, samen met een volledige beschrijving van het areaal dat is bestemd voor plantaardige productie;
 - in voorkomend geval, de contractuele afspraken met andere landbouwers over het uitrijden van mest;
 - een beheersplan voor de biologische veehouderijeenheid (bijvoorbeeld beheer inzake voeding, voortplanting, gezondheid, enz.);
 - de vaststelling van alle concrete maatregelen die op het veehouderijbedrijf moeten worden genomen om aan deze verordening te voldoen.

Deze beschrijving en de betrokken maatregelen moeten worden opgenomen in een controleverslag, dat wordt medeondertekend door de betrokken producent.

In dit verslag wordt tevens de verbintenis van de betrokken producent gespecificeerd om bij zijn activiteiten de artikelen 5 en 6 in acht te nemen en, in geval van overtreding, de toepassing van de maatregelen van artikel 9, lid 9, en, in voorkomend geval, artikel 10, lid 3, te aanvaarden.

2. De onder A.1, in de punten 1 en 4 tot en met 8, genoemde algemene eisen inzake controle voor planten en plantaardige producten zijn van toepassing voor dieren en dierlijke producten.

In afwijking van deze regels mogen allopathische geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik en antibiotica op het bedrijf worden opgeslagen mits deze door een dierenarts zijn voorgeschreven in het kader van de behandelingen als bedoeld in bijlage I, deze zijn opgeslagen op een plaats die onder toezicht staat en zijn vermeld in het register van het bedrijf.

3. De dieren moeten permanent geïdentificeerd worden via op elke soort afgestemde methoden: afzonderlijke identificatie bij grote zoogdieren, afzonderlijke of partijgewijze identificatie bij pluimvee en kleine zoogdieren.

4. Er dienen veeboeken in de vorm van een register te worden bijgehouden, die permanent op het adres van het bedrijf beschikbaar moeten zijn voor de controleautoriteiten of -instanties.

In deze veeboeken, die een volledige beschrijving moeten geven van de wijze waarop de veestapel of het bestand wordt beheerd, moeten de volgende gegevens worden vermeld:

- per soort, voor de dieren die op het bedrijf aankomen: herkomst en datum van aankomst, omschakelingsperiode, identificatiemerk, diergeneeskundig dossier;
- voor dieren die het bedrijf verlaten: leeftijd, aantal, gewicht in geval van slachten, identificatiemerk en bestemming;

- gegevens omtrent eventuele verliezen aan dieren en oorzaken daarvan;
 - voor voeder: soort voeder, met inbegrip van voedingssupplementen, hoeveelheden ingrediënten in het rantsoen, perioden waarin de dieren toegang hebben tot uitlopen, perioden van transhumance indien er op dit punt restricties bestaan;
 - voor ziektepreventie, behandelingen van ziekten en diergeneeskundige zorg: datum van behandeling, diagnose, aard van het middel waarmee het dier behandeld is, behandelingswijze, recepten van de dierenarts met motivering en vermelding van de wachttijden die moeten worden aangehouden voordat de betreffende dierlijke producten in de handel mogen worden gebracht.
5. Indien een producent in één regio meer dan een veehouderij exploiteert, vallen ook eenheden waar andere dan de in artikel 1 bedoelde dieren of dierlijke producten worden geproduceerd, onder de controle voor wat betreft punt 1, eerste, tweede en derde streepje van dit deel inzake dieren en dierlijke producten, alsmede voor wat betreft de bepalingen inzake het veehouderijbeheer, de veeboeken en de principes voor de opslag van voor de veehouderij gebruikte producten.”
3. De titel van deel B wordt vervangen door:
- „B. Eenheden voor de bereiding van plantaardige en dierlijke producten en levensmiddelen die plantaardige en dierlijke producten bevatten”.
4. De titel van deel C wordt vervangen door:
- „C. Invoerders van plantaardige producten, dierlijke producten en levensmiddelen die plantaardige en/of dierlijke producten bevatten uit derde landen”.
- IV. Na de eerste alinea van bijlage VI, „Algemene beginselen”, wordt de volgende alinea toegevoegd:
- „In afwachting van de aanneming van de voorschriften in de delen A en B van deze bijlage en teneinde specifiek de bereiding te bestrijken van levensmiddelen die een of meer dierlijke producten bevatten, zijn de nationale voorschriften van toepassing.”.
- V. De volgende bijlagen worden toegevoegd:

Bijlage VII

„BIJLAGE VII

Maximumaantal dieren per ha Klasse of soort	Maximumaantal dieren per ha dat overeenkomt met 170 kg N/ha/jaar
Paardachtigen ouder dan zes maanden	2
Mestkalveren	5
Andere runderachtigen jonger dan één jaar	5
Mannelijke runderachtigen van één tot twee jaar	3,3
Vrouwelijke runderachtigen van één tot twee jaar	3,3
Mannelijke runderachtigen van twee jaar en ouder	2
Fokvaarzen	2,5
Mestvaarzen	2,5
Melkkoeien	2
Uitstootkoeien	2
Andere koeien	2,5
Vrouwelijke fokkonijnen	100
Ooien	13,3
Geiten	13,3
Biggen	74
Fokzeugen	6,5
Mestvarkens	14
Andere varkens	14
Slachtkippen	580
Leghennen	230

BIJLAGE VIII

Minimumoppervlakte van de binnen- en buitenruimten en andere kenmerken van de huisvesting voor de verschillende soorten en productietypes

1. RUNDEREN, SCHAPEN, GEITEN EN VARKENS

	Binnenruimte (voor de dieren beschikbare netto-oppervlakte)		Buitenruimte (bewegingsruimte, behalve weidegrond)
	Levend gewicht (kg)	m ² /dier	m ² /dier
Fok- en mestrunderen en paard-achtigen	tot 100	1,5	1,1
	tot 200	2,5	1,9
	tot 350	4,0	3
	meer dan 350	5 en minstens 1 m ² /100 kg	3,7 en minstens 0,75 m ² /100 kg
Melkkoeien		6	4,5
Fokstieren		10	30
Schapen en geiten		1,5 schaap/geit 0,35 lam/jong	2,5 en 0,5 per lam/jong
Zogende zeugen met biggen tot 40 dagen oud		7,5 zeug	2,5
Mestvarkens	tot 50	0,8	0,6
	tot 85	1,1	0,8
	tot 110	1,3	1
Biggen	meer dan 40 dagen en tot 30 kg	0,6	0,4
Fokvarkens		2,5 zeug	1,9
		6,0 beer	8,0

2. PLUIMVEE

	Binnenruimte (voor de dieren beschikbare netto-oppervlakte)			Buitenruimte (het aantal m ² dat bij toerbeurt per dier beschikbaar is)
	aantal dieren/m ²	cm zitstok/dier	nest	
Leghennen	6	18	8 leghennen per nest, of, in geval van een gemeen- schappelijk nest 120 cm ² per dier	4, mits het maxi- mum van 170 kg N/ha/jaar niet wordt overschre- den
Mestpluimvee (in vaste pluimveestallen)	10, met maxi- mum 21 kg levend gewicht/m ²	20 (alleen parel- hoenders)		4 slachtkuikens en parelhoenders 4,5 eenden 10 kalkoenen 15 ganzen Voor geen van deze soorten mag het maximum van 170 kg N/ha/jaar worden overschre- den
Mestpluimvee in mobiele pluimveestallen	16 (*) in mobiele pluimveestallen met hoogstens 30 kg levend gewicht/m ²			2,5, mits het maxi- mum van 170 kg N/ha/jaar niet wordt overschre- den

(*) Alleen in het geval van mobiele stallen met een vloeroppervlak van maximaal 150 m² die 's nachts open blijven.”.

II

(Besluiten waarvan de publicatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

RAAD

BESLUIT VAN DE RAAD

van 23 maart 1998

betreffende de sluiting door de Gemeenschap van de Europese Overeenkomst voor de bescherming van gewervelde dieren die voor experimentele en andere wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt

(1999/575/EG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 100 A juncto artikel 228, lid 2 en lid 3, eerste alinea,

Gezien het voorstel van de Commissie⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Europees Parlement⁽²⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité⁽³⁾,

- (1) Overwegende dat bij Richtlijn 86/609/EEG van de Raad van 24 november 1986 inzake de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten betreffende de bescherming van gewervelde dieren die voor experimentele en andere wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt⁽⁴⁾ gemeenschappelijke regels zijn aangenomen waarin de beginselen, doelstellingen en voornaamste bepalingen zijn overgenomen van de Europese Overeenkomst voor de bescherming van gewervelde dieren die voor experimentele en andere wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt;
- (2) Overwegende dat de bepalingen van bovengenoemde richtlijn en overeenkomst gevolgen hebben voor de voorwaarden waaronder met toepassing van bovenbedoelde experimenten ontwikkelde producten en stoffen worden gefabriceerd en in de handel gebracht; dat die bepalingen derhalve bijdragen tot de totstandbrenging en de werking van de interne markt, waarvan de voltooiing één van de voornaamste doelstellingen van de Gemeenschap is;

- (3) Overwegende dat het gebruik van primaten voor experimentele en andere wetenschappelijke doeleinden voor die dieren het risico op lijden inhoudt en dat het daarom moet worden verminderd;
- (4) Overwegende dat het gebruik van primaten voor experimentele en andere wetenschappelijke doeleinden voor die dieren tot gevolg heeft gehad dat primaten in het wild worden gevangen; dat zulks, gelet op het lijden en de verliezen die tijdens de vangst en het transport kunnen ontstaan, zoveel mogelijk moet worden voorkomen;
- (5) Overwegende dat het vijfde milieuactieprogramma ernaar streeft positieve stappen te ondernemen om het gebruik van dieren bij experimenten met 50% te verminderen tegen het jaar 2000; dat dit streefdoel de formulering en het bereiken van meer ambitieuze doelen echter niet in de weg mag staan;
- (6) Overwegende dat de Gemeenschap haar inspanningen voor de ontwikkeling van vervangende methoden en simulatiemodellen met behulp van computers opvoert, met bijzondere aandacht voor de werkzaamheden van het Europees Centrum voor de validatie van alternatieve methoden (Ecvam), opdat de doelstellingen inzake de beperking van dierproeven in de nabije toekomst worden gehaald;
- (7) Overwegende dat de Gemeenschap voorts alle projecten steunt die een volledige en ongecompliceerde uitwisseling van gegevens over het gebruik van dieren voor experimenten bevorderen en onder meer door regels voor tweede aanvragers voorschrijft dat onnodige overlappingsen bij proeven moeten worden voorkomen;
- (8) Overwegende dat de Gemeenschap de overeenkomst voor de bescherming van gewervelde dieren die voor experimentele en andere wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt op 10 februari 1987 heeft ondertekend;

⁽¹⁾ PB C 200 van 5.8.1989, blz. 8.

⁽²⁾ PB C 291 van 20.11.1989, blz. 43, en
PB C 269 van 16.10.1995, blz. 38.

⁽³⁾ PB C 329 van 30.12.1989, blz. 10.

⁽⁴⁾ PB L 358 van 18.12.1986, blz. 1.

- (9) Overwegende dat het noodzakelijk is dat de Gemeenschap deze overeenkomst goedkeurt,

artikel 31 van de overeenkomst de akte van goedkeuring van de overeenkomst bij de secretaris-generaal van de Raad van Europa neer te leggen.

BESLUIT:

Artikel 1

De Gemeenschap keurt de Europese Overeenkomst voor de bescherming van gewervelde dieren die worden gebruikt voor experimentele en andere wetenschappelijke doeleinden goed, maar maakt een voorbehoud met betrekking tot artikel 28, lid 1.

De tekst van de overeenkomst staat in bijlage A.

De tekst van het voorbehoud staat in bijlage B.

Artikel 2

1. De voorzitter van de Raad is gemachtigd de persoon (personen) aan te wijzen die bevoegd is (zijn) om overeenkomstig

2. Bij de nederlegging van de akte van goedkeuring maakt (maken) de aangewezen persoon (personen) overeenkomstig artikel 34, lid 1, van de overeenkomst het in bijlage B opgenomen voorbehoud.

Artikel 3

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Brussel, 23 maart 1998.

Voor de Raad

De Voorzitter

M. MEACHER

VERTALING

BIJLAGE A

EUROPESE OVEREENKOMST VOOR DE BESCHERMING VAN GEWERVELDE DIEREN DIE VOOR EXPERIMENTELE EN ANDERE WETENSCHAPPELIJKE DOELEINDEN WORDEN GEBRUIKT**Preamble**

DE LIDSTATEN VAN DE RAAD VAN EUROPA, DIE DEZE OVEREENKOMST HEBBEN ONDERTEKEND,

Eraan herinnerend dat het doel van de Raad van Europa is het tot stand brengen van een grotere eenheid tussen zijn leden en dat de Raad wenst samen te werken met andere staten bij de bescherming van levende dieren die worden gebruikt voor experimentele en andere wetenschappelijke doeleinden;

Erkennend dat de mens de morele plicht heeft alle dieren te respecteren en voldoende rekening dient te houden met het feit dat zij pijn kunnen lijden en een herinneringsvermogen bezitten;

Aanvaardend evenwel dat de mens in zijn streven naar kennis, gezondheid en veiligheid er behoefte aan heeft dieren te gebruiken, indien er een redelijke verwachting bestaat dat het resultaat een verruiming van kennis zal opleveren of ten goede zal komen aan mens en dier in het algemeen, evenals hij dieren gebruikt voor voedsel, kleding en als lastdier;

Vastbesloten het gebruik van dieren voor experimentele en andere wetenschappelijke doeleinden te beperken, met als doel de mogelijke vervanging van dit gebruik, in het bijzonder door onderzoek naar en bevordering van de toepassing van alternatieve methoden;

Verlangend gemeenschappelijke bepalingen te aanvaarden met het doel de dieren te beschermen die worden gebruikt bij procedures waarbij pijn, lijden, angst of blijvend letsel kan worden berokkend en om te waarborgen dat deze procedures, indien ze onvermijdelijk zijn, tot een minimum beperkt blijven;

ZIJN ALS VOLGT OVEREENGEKOMEN:

DEEL I

Algemene principes*Artikel 1*

1. Deze overeenkomst is van toepassing op elk dier dat wordt gebruikt of is bestemd voor gebruik in enige experimentele of andere wetenschappelijke procedure, welke pijn, lijden, angst of blijvend letsel teweeg kan brengen. Zij is niet van toepassing op niet-experimenteel agrarisch of klinisch veterinair gebruik.

2. In het verband van deze overeenkomst verstaat men onder:

a) „dier”: zonder andere aanduiding, ieder levend niet-menselijk gewerveld dier, met inbegrip van vrij-levende en/of tot voortplanting in staat zijnde larvale vormen, maar met uitzondering van andere foetale of embryonale vormen;

b) „bestemd voor gebruik”: gefokt of gehouden voor de verkoop, het beschikbaar stellen voor of het gebruik in een experimentele of andere wetenschappelijke procedure;

c) „procedure”: elk experimenteel of ander wetenschappelijk gebruik van een dier dat bij dat dier pijn, lijden, angst of blijvend letsel kan veroorzaken, met inbegrip van iedere ingreep welke resulteert, of waarvan is te verwachten dat deze resulteert in de geboorte van een dier in zulke omstandigheden, maar met uitzondering van de minst pijnlijke methoden, aanvaard in de huidige praktijk (ook wel „humane” methoden), om een dier te doden of te merken. Een procedure vangt aan op het moment waarop het dier voor de eerste maal voor gebruik wordt voorbereid en eindigt wanneer geen verdere waarneming meer hoeft te worden gedaan ten behoeve van die procedure. Het uitschakelen van pijn, lijden, angst of blijvend letsel door een doelmatige toepassing van anesthesie of analgesie of van andere methoden op het dier plaatsen het gebruik van een dier niet buiten het toepassingsbereik van deze definitie;

d) „deskundige”: iedere persoon die door een partij binnen zijn grondgebied deskundig geacht wordt om de hem toegewezen functie, omschreven in deze overeenkomst, te vervullen;

e) „verantwoordelijke autoriteit”: op het grondgebied van de betrokken partij, iedere autoriteit, ieder lichaam of iedere persoon, aangewezen voor het bepaalde doel;

- f) „instelling”: iedere installatie, permanent of mobiel, elk gebouw, groep gebouwen of andere lokaliteiten, met inbegrip van een niet geheel omsloten of overdekte plaats;
- g) „fokinstelling”: iedere instelling waar dieren worden gefokt met het oog op hun gebruik in procedures;
- h) „toeleverende instelling”: iedere instelling, anders dan een fokinstelling, welke dieren levert met het oog op hun gebruik in procedures;
- i) „gebruikende instelling”: iedere instelling waar dieren worden gebruikt in procedures;
- j) „humane methode van doden”: het doden van een dier met een minimum aan fysiek en mentaal lijden, gelet op de soort.

Artikel 2

Een procedure mag alleen worden verricht ten behoeve van één of meer van de volgende doelstellingen en onder de beperkingen vastgelegd in deze overeenkomst:

- a) i) het vermijden of voorkomen van ziekten, slechte gezondheid of andere afwijkingen, of van de gevolgen daarvan, bij de mens, bij gewervelde of ongewervelde dieren, of bij planten, met inbegrip van het onderzoek naar de kwaliteit, doelmatigheid en veiligheid van geneesmiddelen, stoffen of producten en hun productie;
- ii) de diagnose of de behandeling van ziekten, slechte gezondheid of andere afwijkingen, of de gevolgen daarvan, bij de mens, bij gewervelde of ongewervelde dieren of bij planten;
- b) het onderkennen, beoordelen, reguleren of wijzigen van de fysiologische gesteldheid van de mens, van gewervelde en ongewervelde dieren en van planten;
- c) de bescherming van het milieu;
- d) wetenschappelijk onderzoek;
- e) onderwijs en opleiding;
- f) forensisch onderzoek.

Artikel 3

Iedere partij verbindt zich, zo spoedig mogelijk en in ieder geval binnen een periode van vijf jaar vanaf de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst, alle maatregelen te nemen, nodig om uitvoering te geven aan de bepalingen van deze overeenkomst en om een doeltreffend systeem van controle en toezicht te verzekeren.

Artikel 4

Geen enkele bepaling van deze overeenkomst tast de vrijheid van partijen aan striktere maatregelen te treffen ter bescherming van dieren gebruikt in procedures of ter controle op en ter beperking van het gebruik van dieren in procedures.

DEEL II

Algemene verzorging en huisvesting der dieren

Artikel 5

1. Elk dier, gebruikt of bestemd voor gebruik in een procedure, krijgt een onderkomen, een omgeving, ten minste een zekere bewegingsvrijheid, voedsel, water en verzorging passend bij zijn gezondheid en zijn welzijn. Iedere beperking van de mate waarin het dier aan zijn fysiologische en ethologische behoeften kan voldoen, dient zo gering mogelijk te zijn. Bij de naleving van deze bepaling ware acht te slaan op de richtlijnen voor huisvesting en verzorging van dieren, vervat in bijlage A bij deze overeenkomst.

2. De omstandigheden van de omgeving, waarin dieren worden gefokt, gehouden of gebruikt, dienen dagelijks te worden gecontroleerd.

3. Het welzijn en de gezondheidstoestand van de dieren dienen geobserveerd te worden met voldoende nauwkeurigheid en frequentie om pijn, onnodig lijden, angst of blijvend letsel te voorkomen.

4. Iedere partij dient de maatregelen te treffen noodzakelijk voor het op zo kort mogelijke termijn ongedaan maken van ieder geconstateerd gebrek of lijden.

DEEL III

Het verrichten van procedures

Artikel 6

1. Een procedure mag niet worden verricht voor enige doelstelling, genoemd in artikel 2, indien een andere wetenschappelijk bevredigende methode redelijkerwijs en praktisch gezien voorhanden is, welke niet het gebruik van een dier met zich brengt.

2. Iedere partij zou het wetenschappelijk onderzoek moeten aanmoedigen naar de ontwikkeling van methoden die dezelfde informatie zouden kunnen verschaffen als die verkregen in procedures.

Artikel 7

Wanneer een procedure moet worden verricht, dient de keuze van de soort zorgvuldig overwogen te worden en, indien ver-

eist, dient de motivering uiteengezet te worden aan de verantwoordelijke autoriteit; bij een keuze tussen procedures dienen die gekozen te worden, die het kleinste aantal dieren gebruiken, het minste pijn, lijden, angst of blijvend letsel veroorzaken en die, naar verwachting, de meest bevredigende resultaten opleveren.

Artikel 8

Een procedure dient te worden verricht onder algehele of plaatselijke anesthesie of analgesie of middels andere methoden gericht op het zoveel mogelijk uitschakelen van pijn, lijden, angst of blijvend letsel, toegepast gedurende de gehele procedure, tenzij:

- a) de pijn veroorzaakt door de procedure minder is dan de verstoring van het welzijn van het dier veroorzaakt door de toepassing van anesthesie of analgesie, of
- b) de toepassing van anesthesie of analgesie onverenigbaar is met het doel van de procedure. In een dergelijk geval dienen passende wettelijke en/of administratieve maatregelen getroffen te worden om te verzekeren dat een dergelijke procedure niet onnodig wordt verricht.

Artikel 9

1. Waar het voornemen bestaat een dier te onderwerpen aan een procedure waarin het hevige pijn zal of kan ervaren, welke waarschijnlijk zal aanhouden, moet die procedure uitdrukkelijk worden aangemeld bij en gerechtvaardigd tegenover, of uitdrukkelijk worden toegestaan door de verantwoordelijke autoriteit.

2. Passende wettelijke en/of administratieve maatregelen dienen te worden getroffen om te verzekeren dat een dergelijke procedure niet onnodig wordt uitgevoerd.

Zulke maatregelen dienen te omvatten:

- ofwel uitdrukkelijke toestemming door de verantwoordelijke autoriteit;
- danwel uitdrukkelijk aanmelden van zo'n procedure bij de verantwoordelijke autoriteit en gerechtelijk of administratief ingrijpen door die autoriteit indien zij niet overtuigd is dat de procedure voldoende belangrijk is voor de essentiële behoeften van mens of dier, met inbegrip van de oplossing van wetenschappelijke problemen.

Artikel 10

Gedurende een procedure blijft ieder dier dat daarbij wordt gebruikt, onderworpen aan de bepalingen van artikel 5, behalve wanneer die bepalingen onverenigbaar zijn met het doel van de procedure.

Artikel 11

1. Aan het einde van een procedure dient te worden beslist of het dier in leven zal worden gehouden of zal worden gedood volgens een humane methode. Een dier zal niet in leven worden gelaten, zelfs al is zijn gezondheidstoestand hersteld tot normaal in alle andere opzichten, indien het waarschijnlijk is, dat het blijvend pijn of angst zal ondervinden.

2. De beslissingen, bedoeld in lid 1 van dit artikel, dienen te worden genomen door een deskundige, in het bijzonder een dierenarts, of door de persoon die krachtens artikel 13 verantwoordelijk is voor de procedure, of deze heeft uitgevoerd.

3. Wanneer, na afloop van een procedure:

- a) een dier in leven dient te worden gehouden, dient het de verzorging te ontvangen passend bij zijn gezondheidstoestand, onder toezicht gesteld te worden van een dierenarts of een andere deskundige en te worden gehouden onder omstandigheden die voldoen aan de vereisten van artikel 5. Van de omstandigheden, vervat in dit sublid, mag worden afgeweken wanneer, naar de mening van een dierenarts, het dier niet zou lijden onder de gevolgen van een dergelijk afwijken;
- b) een dier niet in leven dient te worden gehouden of, voor zijn welzijn, niet kan profiteren van de bepalingen van artikel 5, zal het zo snel mogelijk volgens een humane methode gedood worden.

4. Geen dier dat is gebruikt in een procedure welke met hevige of langdurige pijn of met hevig of langdurig lijden gepaard ging, onverschillig of anesthesie of analgesie werd toegepast, mag in een nieuwe procedure worden gebruikt tenzij zijn gezondheidstoestand en zijn welzijn weer normaal zijn geworden, en op voorwaarde dat:

- a) het dier gedurende de gehele nieuwe procedure onder algehele anesthesie wordt gehouden, welke dient te worden gehandhaafd totdat het dier is gedood; of dat
- b) de nieuwe procedure slechts geringe ingrepen behelst.

Artikel 12

Niettegenstaande de overige bepalingen van deze overeenkomst, kan de verantwoordelijke autoriteit, waar noodzakelijk voor de legitieme doelstellingen van de procedure, toestaan dat het dier in kwestie wordt vrijgelaten, op voorwaarde dat zij zich ervan verzekerd heeft dat de grootst mogelijke zorg is aangewend ter bescherming van het welzijn van het dier. Procedures die de vrijlating van het dier met zich brengen, zijn niet toegestaan voor het enkele doel van onderwijs en opleiding.

DEEL IV

Vergunning

Artikel 13

Een procedure binnen de doelstellingen genoemd in artikel 2 mag slechts worden verricht door personen aan wie vergun-

ning is verleend, ofwel onder de directe verantwoordelijkheid van een persoon aan wie vergunning is verleend, danwel indien voor het experimentele of wetenschappelijke project vergunning verleend is overeenkomstig de bepalingen van de nationale wetgeving. Deze vergunning wordt slechts toegekend aan personen die door de verantwoordelijke autoriteit deskundig worden geacht.

DEEL V

Fokinstellingen of toeleverende instellingen

Artikel 14

Fok- en toeleverende instellingen dienen geregistreerd te staan bij de verantwoordelijke autoriteit, behoudens verlening van een vrijstelling onder artikel 21 of 22. Dergelijke geregistreerde instellingen dienen te voldoen aan de vereisten van artikel 5.

Artikel 15

De registratie, voorzien in artikel 14, dient de persoon aan het hoofd van de instelling te vermelden, welke deskundig dient te zijn in het op passende wijze verzorgen of doen verzorgen van de dieren of de soorten, die in de instelling worden gefokt of gehouden.

Artikel 16

1. In geregistreerde fokinstellingen dienen regelingen te worden getroffen voor het bijhouden van een register, waarin worden ingeschreven alle dieren die er zijn gefokt, en waarin wordt aangegeven het aantal en de soort dieren die de instelling verlaten, de datum van hun vertrek en de naam en het adres van de ontvanger.

2. In geregistreerde toeleverende instellingen dienen regelingen te worden getroffen voor het bijhouden van een register, waarin wordt aangegeven het aantal en het soort van de dieren die de instelling binnenkomen en die deze verlaten, de data van deze bewegingen, de leverancier van de betrokken dieren en de naam en het adres van de ontvanger.

3. De verantwoordelijke autoriteit schrijft de aard van de registers voor, die dienen te worden bijgehouden en te zijner beschikking gesteld door de persoon aan het hoofd van de instellingen, genoemd in de leden 1 en 2 van dit artikel. Deze registers dienen te worden bewaard gedurende een periode van minimaal drie jaar te rekenen vanaf de datum van de laatste aantekening.

Artikel 17

1. In iedere instelling dient elke hond of kat, voordat hij wordt gespeend, individueel en permanent van een merkteken te worden voorzien op de minst pijnlijke wijze die mogelijk is.

2. Wanneer een niet-gemerkte hond of kat voor de eerste maal een instelling binnenkomt na te zijn gespeend, wordt hij zo spoedig mogelijk van een merkteken voorzien.

3. Wanneer een niet gespeende hond of kat, waarbij het niet mogelijk was hem voordien te merken, wordt overgebracht van de ene instelling naar de andere, dient een compleet registratiedocument te worden bijgehouden, waarin met name de identiteit van zijn moeder wordt gespecificeerd, totdat hij van een merkteken is voorzien.

4. De bijzonderheden van de identiteit en van de herkomst van elke hond of kat dienen vermeld te worden in de registers van de instelling.

DEEL VI

Gebruikende instellingen

Artikel 18

De gebruikende instellingen dienen geregistreerd te staan bij de verantwoordelijke autoriteit of anderszins door deze te zijn goedgekeurd en dienen te voldoen aan de voorwaarden vastgelegd in artikel 5.

Artikel 19

Maatregelen dienen te worden getroffen die ertoe moeten leiden dat gebruikende instellingen beschikken over installaties en apparatuur, aangepast aan de diersoorten die worden gebruikt en de procedures die worden uitgevoerd. Het ontwerp, de constructie en de manier van functioneren van die installaties en apparatuur dienen zodanig te zijn dat zij verzekeren dat de procedures zo doelmatig mogelijk worden uitgevoerd met als doel het verkrijgen van samenhangende resultaten met zo min mogelijk dieren en een minimum aan pijn, lijden, angst of blijvend letsel.

Artikel 20

In gebruikende instellingen:

- a) dient de identiteit van de persoon of personen die administratief verantwoordelijk zijn voor de verzorging van de dieren en voor het functioneren van de apparatuur, vast te staan;
- b) dient een gekwalificeerde staf beschikbaar te zijn in voldoende aantal;
- c) dienen adequate regelingen getroffen te zijn die veterinaire advies en veterinaire behandeling mogelijk maken;
- d) dient een dierenarts of een ander deskundig persoon belast te zijn met adviserende taken inzake het welzijn van de dieren.

Artikel 21

1. Dieren van de onderstaande soorten, die zijn bestemd om gebruikt te worden in procedures, dienen direct te worden betrokken van geregistreerde fokinstellingen of uit dergelijke instellingen afkomstig te zijn, tenzij een algemene of bijzon-

dere vrijstelling is verkregen in overeenstemming met door de partij te nemen maatregelen:

Muis:	Mus musculus
Rat:	Rattus norvegicus
Cavia:	Cavia porcellus
Goudhamster:	Mesocricetus auratus
Konijn:	Oryctolagus cuniculus
Hond:	Canis familiaris
Kat:	Felis catus
Kwartel:	Coturnix coturnix

2. Elke partij verbindt zich het bepaalde in het eerste lid van dit artikel uit te breiden tot andere soorten, met name van de orde der primaten, zodra er een redelijk vooruitzicht is op het beschikken over een voldoende toelevering van voor dit doel gefokte dieren van de betrokken soorten.

3. Zwervende dieren van gedomesticeerde soorten mogen niet in procedures worden gebruikt. De algemene vrijstelling, voorzien in het eerste lid van dit artikel, mag niet worden uitgebreid tot zwerfhonden en -katten.

Artikel 22

In gebruikende instellingen mogen uitsluitend dieren worden gebruikt, afkomstig uit geregistreerde fokinstellingen of geregistreerde toeleverende instellingen, tenzij een algemene of bijzondere vrijstelling is verkregen in overeenstemming met door de partij te treffen regels.

Artikel 23

Procedures mogen, wanneer de verantwoordelijke autoriteit daartoe vergunning heeft verleend, buiten de gebruikende instellingen worden uitgevoerd.

Artikel 24

Er dienen regelingen te worden getroffen opdat in de gebruikende instellingen registers worden bijgehouden en voorgelegd op ieder verzoek van de verantwoordelijke autoriteit. Deze registers dienen met name te voldoen aan de vereisten van artikel 27 en dienen bovendien voor alle verkregen dieren melding te maken van het aantal, de soort, de leverancier en de datum van aankomst.

DEEL VII

Onderwijs en opleiding

Artikel 25

1. De procedures, uitgevoerd voor onderwijsdoeleinden, voor opleiding of voor bijscholing voor een beroep of andere activiteiten, daaronder begrepen de verzorging van dieren die worden gebruikt of bestemd zijn voor gebruik, dienen te worden aangemeld bij de verantwoordelijke autoriteit en te worden

uitgevoerd door of onder de supervisie van een deskundige, die de verantwoordelijkheid heeft erop toe te zien dat de procedures in overeenstemming zijn met de nationale wetgeving in de zin van deze overeenkomst.

2. De procedures, bestemd voor onderwijs, opleiding of bijscholing voor andere doeleinden dan die genoemd in het eerste lid hierboven, zijn niet toegestaan.

3. De procedures genoemd in het eerste lid van dit artikel dienen beperkt te blijven tot die, welke strikt noodzakelijk zijn voor het doel van het betrokken onderwijs of de opleiding en dienen niet te worden toegestaan tenzij hun doel niet kan worden bereikt met even waardevolle audiovisuele middelen of op welke andere passende manier dan ook.

Artikel 26

De personen die de procedures uitvoeren of er aan deelnemen, alsmede de personen die de verzorging verzekeren van dieren gebruikt in procedures, met inbegrip van het toezicht, moeten een passende scholing en opleiding ontvangen hebben.

DEEL VIII

Statistische informatie

Artikel 27

1. Iedere partij dient de statistische gegevens te verzamelen over het gebruik van dieren in procedures; deze gegevens dienen openbaar te worden gemaakt aan het publiek wanneer die openbaarmaking geoorloofd is.

2. Gegevens dienen te worden verzameld omtrent:

- het aantal en de soorten dieren gebruikt in procedures;
- het aantal dieren in onderscheiden categorieën gebruikt in procedures welke direct verband houden met medische doelstellingen en ten behoeve van onderwijs en opleiding;
- het aantal dieren in onderscheiden categorieën gebruikt in procedures voor de bescherming van de mens en van zijn milieu;
- het aantal dieren in onderscheiden categorieën gebruikt in bij wet voorgeschreven procedures.

Artikel 28

1. Onder voorbehoud van bepalingen in de nationale wetgeving omtrent geheimhouding en vertrouwelijkheid, dient iedere partij elk jaar de secretaris-generaal van de Raad van Europa gegevens te doen toekomen inzake de punten, genoemd in het tweede lid van artikel 27, aangeboden in de vorm voorzien in bijlage B bij deze overeenkomst.

2. De secretaris-generaal van de Raad van Europa dient de van de partijen ontvangen statistische informatie met betrekking tot de punten genoemd in het tweede lid van artikel 27 te publiceren.

3. Iedere partij wordt uitgenodigd aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa het adres van haar nationale autoriteit mee te delen, bij wie, op verzoek, uitgebreidere informatie inzake de nationale statistieken kan worden verkregen. Deze adressen zullen worden opgenomen in de door de secretaris-generaal van de Raad van Europa opgestelde publicaties van statistieken.

DEEL IX

Erkenning van procedures uitgevoerd op het grondgebied van een andere partij

Artikel 29

1. Met het oog op het vermijden van onnodige herhalingen van bij wet vereiste procedures op het gebied van gezondheid en van veiligheid, dient iedere partij, wanneer zulks mogelijk is, de resultaten te erkennen van procedures uitgevoerd op het grondgebied van een andere partij.

2. Tot dat doel verplichten de partijen zich elkaar wederzijds bijstand te verlenen, met name bij het verstrekken van informatie inzake hun rechtsregels en hun administratieve praktijk ten aanzien van de vereiste procedures uit te voeren ter ondersteuning van aanvragen tot registratie van producten, alsmede feitelijke informatie inzake de op hun grondgebied uitgevoerde procedures en inzake vergunningen of enig ander administratief detail betrekking hebbend op dergelijke procedures.

DEEL X

Multilaterale consultaties

Artikel 30

De partijen dienen binnen vijf jaar vanaf de inwerkingtreding van deze overeenkomst en daarna iedere vijf jaar, of vaker indien de meerderheid der partijen dat vraagt, multilaterale consultaties te houden in het kader van de Raad van Europa, om de toepassing van deze overeenkomst te bezien, alsmede de wenselijkheid van herziening of een verruiming van enige van haar bepalingen. Deze consultaties vinden plaats tijdens bijeenkomsten bijeengeroepen door de secretaris-generaal van de Raad van Europa. De partijen dienen ten minste twee maanden voor de bijeenkomst de naam van hun vertegenwoordigers mee te delen aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa.

DEEL XI

Slotbepalingen

Artikel 31

Deze overeenkomst staat open voor ondertekening door de lidstaten van de Raad van Europa en door de Europese Gemeenschappen. Zij dient te worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd. De akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring

dienen te worden neergelegd bij de secretaris-generaal van de Raad van Europa.

Artikel 32

1. Deze overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een termijn van zes maanden na de datum waarop vier lidstaten van de Raad van Europa hun instemming tot uiting hebben gebracht te worden gebonden door deze overeenkomst in overeenstemming met de bepalingen van artikel 31.

2. Voor iedere ondertekenaar, die later zijn instemming betuigt door de overeenkomst te worden gebonden, zal deze in werking treden op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een termijn van zes maanden na de datum van de nederlegging van de akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring.

Artikel 33

1. Na de inwerkingtreding van deze overeenkomst kan het Comité van ministers van de Raad van Europa iedere staat die geen lid is van de Raad, uitnodigen toe te treden tot deze overeenkomst, middels een besluit, genomen bij de meerderheid van stemmen voorzien in artikel 20.d van het statuut van de Raad van Europa, en bij unanimiteit van de vertegenwoordigers van de overeenkomstsluitende staten, die gerechtigd zijn zitting te hebben in het comité.

2. Voor iedere toetredende staat treedt de overeenkomst in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een termijn van zes maanden na de datum van nederlegging van de akte van toetreding bij de secretaris-generaal van de Raad van Europa.

Artikel 34

1. Iedere ondertekenaar mag, ten tijde van de ondertekening of ten tijde van de nederlegging van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, één of meer voorbehouden maken; geen voorbehoud mag evenwel worden gemaakt ten aanzien van de artikelen 1 tot en met 14 en 18 tot en met 20.

2. Iedere partij die een voorbehoud heeft gemaakt onder het vorig lid, mag dit geheel of gedeeltelijk intrekken middels een kennisgeving gericht aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa. De intrekking wordt van kracht op de datum van ontvangst van de kennisgeving door de secretaris-generaal.

3. De partij die een voorbehoud heeft gemaakt met betrekking tot een bepaling van deze overeenkomst, mag naleving van die bepaling door een andere partij niet vorderen; zij mag evenwel, indien het voorbehoud gedeeltelijk of voorwaardelijk is, naleving vorderen van die bepaling in de mate waarin zij zelf deze heeft aanvaard.

Artikel 35

1. Iedere ondertekenaar mag, ten tijde van ondertekening of ten tijde van de nederlegging van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, het gebied of de gebieden aangeven waarop deze overeenkomst van toepassing zal zijn.

2. Iedere partij mag, op ieder tijdstip daarna, middels een verklaring gericht aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa, de toepassing van deze overeenkomst uitbreiden tot ieder ander in de verklaring genoemd gebied. De overeenkomst treedt in werking voor dat gebied op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een termijn van zes maanden na de datum van ontvangst van de verklaring door de secretaris-generaal.

3. Iedere verklaring, afgelegd onder de vorige twee leden, mag worden ingetrokken met betrekking tot ieder gebied in die verklaring genoemd, door middel van een kennisgeving gericht aan de secretaris-generaal. De intrekking wordt van kracht op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een termijn van zes maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de secretaris-generaal.

Artikel 36

1. Iedere partij mag op elk moment deze overeenkomst opzeggen door een kennisgeving te richten aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa.

2. De opzegging wordt van kracht op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een termijn van zes maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de secretaris-generaal.

Artikel 37

De secretaris-generaal van de Raad van Europa dient de lidstaten van de Raad van Europa, de Europese Gemeenschappen en iedere staat die is toegetreden tot deze overeenkomst in kennis te stellen van:

- a) iedere ondertekening;
- b) de nederlegging van iedere akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding;
- c) iedere datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst in overeenstemming met de artikelen 32, 33 en 35;
- d) iedere andere handeling, kennisgeving of mededeling betrekking hebbend op deze overeenkomst.

Ten blijk van waarvan de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gemachtigd, deze overeenkomst hebben ondertekend.

Gedaan te Straatsburg, 18 maart 1986 in het Frans en in het Engels, zijnde beide teksten gelijkelijk gezag hebbend, in een enkel exemplaar, dat zal worden neergelegd in het archief van de Raad van Europa. De secretaris-generaal van de Raad van Europa doet hiervan een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift toekomen aan elk der lidstaten van de Raad van Europa en aan de Europese Gemeenschappen, alsmede aan iedere staat, uitgenodigd tot deze overeenkomst toe te treden.

BIJLAGE B

VOORBEHOUD MET BETREKKING TOT ARTIKEL 28, LID 1, VAN DE EUROPESE OVEREENKOMST VOOR DE BESCHERMING VAN GEWERVELDE DIEREN DIE VOOR EXPERIMENTELE EN ANDERE WETENSCHAPPELIJKE DOELEINDEN WORDEN GEBRUIKT

Overeenkomstig artikel 34, lid 1, van de Europese Overeenkomst voor de bescherming van gewervelde dieren die voor experimentele en andere wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt, verklaart de Europese Gemeenschap dat zij zich niet gebonden acht door de in artikel 28, lid 1, van genoemde overeenkomst opgenomen verplichting statistische gegevens mee te delen.

BESLUIT VAN DE RAAD**van 29 juni 1999****inzake de ondertekening en de kennisgeving van voorlopige toepassing van het Voedselhulpverdrag 1999 namens de Europese Gemeenschap**

(1999/576/EG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

BESLUIT:

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 181, juncto artikel 300, lid 2, eerste alinea, eerste zin,

Enig artikel

Gezien het voorstel van de Commissie,

- (1) Overwegende dat de Gemeenschap partij is bij de Internationale Graanovereenkomst 1995 die bestaat uit twee afzonderlijke rechtsinstrumenten, namelijk het Graanhandelsverdrag en het Voedselhulpverdrag; dat de geldigheidsduur van deze verdragen verlengd is tot en met 30 juni 1999;
- (2) Overwegende dat de geldigheidsduur van het Graanhandelsverdrag 1995 tot en met 30 juni 2001 verlengd zal worden;
- (3) Overwegende dat de onderhandelingen over het Voedselhulpverdrag 1999 zijn afgerond;
- (4) Overwegende dat dit verdrag moet worden ondertekend;
- (5) Overwegende dat het nieuwe Voedselhulpverdrag van 1 mei tot en met 30 juni 1999 kan worden ondertekend bij de Verenigde Naties in New York; dat de ondertekenaars in die periode de akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring dienen neer te leggen; dat, aangezien de vereiste procedures niet tijdig zullen worden afgewikkeld, moet worden besloten het nieuwe Voedselhulpverdrag voorlopig toe te passen,

1. De voorzitter van de Raad wordt gemachtigd de persoon aan te wijzen die gemachtigd is het Voedselhulpverdrag 1999 namens de Europese Gemeenschap te ondertekenen.

De tekst van het Verdrag is als bijlage bij dit besluit gevoegd.

2. De Europese Gemeenschap past het Voedselhulpverdrag 1999 met ingang van de inwerkingtreding ervan voorlopig toe.

3. De voorzitter van de Raad legt namens de Europese Gemeenschap de in artikel XXII, onder c), van het Voedselhulpverdrag 1999 bedoelde verklaring van voorlopige toepassing neer bij de secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

Gedaan te Brussel, 29 juni 1999.

Voor de Raad
De Voorzitter
J. FISCHER

Verklaring van voorlopige toepassing

De in artikel XXII, onder b), van het Voedselhulpverdrag bedoelde institutionele procedures voor de goedkeuring van het verdrag zullen door de Europese Gemeenschap niet vóór 30 juni 1999 kunnen worden afgewikkeld.

Derhalve legt de Gemeenschap, overeenkomstig artikel XXII, onder c), van het genoemde verdrag, deze verklaring van voorlopige toepassing af, die van kracht wordt zodra het verdrag in werking treedt. Door deze verklaring neer te leggen, beschouwt de Gemeenschap zich dan ook als partij bij het betrokken verdrag met alle rechten en verplichtingen die daaruit voortvloeien, en dit tot zij ter zake een definitief besluit genomen heeft.

BIJLAGE

VOEDSELHULPVERDRAG 1999

PREAMBULE

DOELSTELLINGEN EN DEFINITIES

DEEL I

Doelstellingen

Artikel I

Definities

Artikel II

BIJDRAGEN EN BEHOEFTE

DEEL II

Hoeveelheden en kwaliteit

Artikel III

Producten

Artikel IV

Equivalentie

Artikel V

Uitgestelde en vervroegde nakoming

Artikel VI

Potentiële ontvangers

Artikel VII

Behoeften

Artikel VIII

Vormen van hulpverlening en daarvoor geldende voorwaarden

Artikel IX

Vervoer en aflevering

Artikel X

Kanalen voor de verstrekking van voedselhulp

Artikel XI

Aankoop ter plaatse en driehoekstransacties

Artikel XII

Effectiviteit en impact

Artikel XIII

Informatieverstrekking en coördinatie

Artikel XIV

UITVOERING

DEEL III

Commissie inzake voedselhulp

Artikel XV

Bevoegdheden en functies

Artikel XVI

Voorzitter en ondervoorzitter

Artikel XVII

Zittingen

Artikel XVIII

Secretariaat

Artikel XIX

Niet-nakoming van verplichtingen en geschillen

Artikel XX

SLOTBEPALINGEN

DEEL IV

Depositaris

Artikel XXI

Ondertekening en bekrachtiging

Artikel XXII

Toetreding

Artikel XXIII

Inwerkingtreding

Artikel XXIV

Geldigheidsduur en opzegging

Artikel XXV

Internationale Graanovereenkomst

Artikel XXVI

Authentieke teksten

Artikel XXVII

BIJLAGE A

Vervoerskosten en andere bedrijfskosten

BIJLAGE B

Potentiële ontvangers

VOEDSELHULPVERDRAG 1999**Preamble**

DE PARTIJEN BIJ DIT VERDRAG,

Opnieuw bezien hebbend het Voedselhulpverdrag 1995 en het daarin omschreven doel om jaarlijks ten minste 10 miljoen ton voedselhulp in de vorm van voor menselijke consumptie geschikt graan te verschaffen, en verlangend hun wens te bevestigen om de internationale samenwerking tussen de lid zijnde regeringen op het gebied van voedselhulpaangelegenheden te handhaven;

Herinnerend aan de verklaring over mondiale voedselzekerheid en het actieplan van de wereldvoedseltop die in 1996 in Rome zijn aangenomen, en in het bijzonder aan de verbintenis om voor iedereen voedselzekerheid te bewerkstelligen en om zich te blijven inspannen voor de uitroeiing van honger;

Verlangend het vermogen van de internationale gemeenschap om op noodsituaties op voedselgebied te reageren te vergroten en de mondiale voedselzekerheid te verbeteren door leveranties van voedselhulp te garanderen ongeacht de op de wereldmarkt optredende schommelingen van de prijs en het aanbod van levensmiddelen;

Eraan herinnerend dat de ministers van de tot de WTO behorende landen in hun in 1994 in Marrakesh genomen besluit over maatregelen inzake de minst ontwikkelde landen en de netto-importeur van levensmiddelen zijnde ontwikkelingslanden zijn overeengekomen de in het Voedselhulpverdrag vastgelegde omvang van de voedselhulp opnieuw te bezien en dat dit voornemen nader is uitgewerkt op de ministeriële conferentie in Singapore in 1996;

Erkennend dat de ontvangers en de leden hun eigen beleid inzake voedselhulp en aanverwante aangelegenheden hebben en dat het uiteindelijke doel van voedselhulp erin bestaat de noodzaak van de voedselhulp zelf weg te nemen;

Verlangend de effectiviteit en de kwaliteit van voedselhulp als hulpmiddel ter ondersteuning van de voedselzekerheid in ontwikkelingslanden te verbeteren, vooral met het oog op vermindering van de armoede en de honger bij de meest kwetsbare groepen, en de coördinatie en de samenwerking tussen de leden op voedselhulpgebied te verbeteren,

HEBBEN OVEREENSTEMMING BEREIKT over het volgende:

DEEL I**DOELSTELLINGEN EN DEFINITIES***Artikel I***Doelstellingen**

De doelstellingen van dit verdrag zijn tot de mondiale voedselzekerheid bij te dragen en het vermogen van de internationale gemeenschap om op noodsituaties op voedselgebied en op andere voedselbehoeften van ontwikkelingslanden te reageren te verbeteren door:

- a) op voorspelbare grondslag passende hoeveelheden voedselhulp beschikbaar te stellen, zoals bepaald in dit verdrag;
- b) de leden ertoe aan te sporen om ervoor te zorgen dat de verstrekte voedselhulp in het bijzonder op vermindering van de armoede en de honger bij de meest kwetsbare groepen is gericht en verenigbaar is met de ontwikkeling van de landbouw in de ontvangende landen;

- c) beginselen op te nemen die zijn gericht op maximalisering van de impact, de effectiviteit en de kwaliteit van de voedselhulp die als hulpmiddel ter ondersteuning van de voedselzekerheid wordt verstrekt; en

- d) een kader voor de samenwerking, de coördinatie en de uitwisseling van informatie tussen de leden op het gebied van met de voedselhulp verband houdende aangelegenheden te scheppen met het oog op vergroting van de efficiëntie bij alle aspecten van de voedselhulpacties en verbetering van de coherentie tussen de voedselhulp en de andere beleidsinstrumenten.

*Artikel II***Definities**

- a) In dit verdrag wordt, tenzij de context tot een andere uitleg noopt, verstaan onder:
 - i) „cif”: cost, insurance and freight;
 - ii) „verbintenis”: de minimumhoeveelheid voedselhulp die een lid op grond van artikel III, onder e), jaarlijks moet verstrekken;

- iii) „commissie”: de commissie inzake voedselhulp als bedoeld in artikel XV;
 - iv) „bijdrage”: de door een lid jaarlijks overeenkomstig dit verdrag verstrekte en aan de commissie gemelde hoeveelheid voedselhulp;
 - v) „verdrag”: het Voedselhulpverdrag 1999;
 - vi) „DAC”: Commissie voor Ontwikkelingsbijstand (Development Assistance Committee) van de OESO;
 - vii) „ontwikkelingsland”: elk land of gebied dat op grond van artikel VII in aanmerking komt om voedselhulp te ontvangen;
 - viii) „in aanmerking komend product”: een in artikel IV genoemd product dat een lid bij wijze van zijn bijdrage in het kader van dit verdrag als voedselhulp kan verstrekken;
 - ix) „uitvoerend directeur”: de uitvoerend directeur van de Internationale Graanraad;
 - x) „fob”: free on board;
 - xi) „voedsel”, „levensmiddelen”, „voedingsmiddelen” of „voedselhulp”: tevens, waar dit passend is, zaai- en pootgoed voor voedselgewassen;
 - xii) „lid”: een partij bij dit verdrag;
 - xiii) „spoorelementen”: ter verrijking of aanvulling van voedselhulpproducten gebruikte vitaminen en mineralen die overeenkomstig artikel IV, onder c), in aanmerking komen om tot de bijdrage van een lid te worden gerekend;
 - xiv) „OESO”: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling;
 - xv) „producten van de eerste verwerking”:
 - meel van granen,
 - gries en griesmeel van granen,
 - andere bewerkte granen (bijvoorbeeld geplet, in vlokken, gepolijst, gepareld of gebroken, doch niet verder bereid) met uitzondering van gedopte, geglansde of gepolijste rijst of breukrijst,
 - graankiemen, ook indien geplet, in vlokken of gemalen,
 - bulgur en
 - welke andere soortgelijke graanproducten ook die er eventueel bij besluit van de commissie toe worden gerekend;
 - xvi) „producten van de tweede verwerking”:
 - macaroni, spaghetti en soortgelijke producten en
 - welke andere met gebruikmaking van een product van de eerste verwerking vervaardigde producten ook die er eventueel bij besluit van de commissie toe worden gerekend;
 - xvii) „rijst”: gedopte, geglansde of gepolijste rijst of breukrijst;
 - xviii) „secretariaat”: het secretariaat van de Internationale Graanraad;
 - xix) „ton”: een metrieke ton, gelijk aan 1 000 kg;
 - xx) „vervoerskosten en andere bedrijfskosten” zoals opgesomd in bijlage A: met een voedselhulpactie gepaard gaande kosten na het fob-stadium of, in geval van aankoop ter plaatse, na het punt van aankoop die geheel of gedeeltelijk tot de bijdrage van een lid kunnen worden gerekend;
 - xxi) „waarde”: de verbintenis van een lid in een inwisselbare valuta;
 - xxii) „tarwe-equivalent”: de overeenkomstig artikel V gewaardeerde omvang van de verbintenis of bijdrage van een lid;
 - xxiii) „WTO”: de Wereldhandelsorganisatie (World Trade Organization);
 - xxiv) „jaar”: de periode van 1 juli tot en met 30 juni van het daaropvolgende jaar, tenzij anders is aangegeven.
- b) Elke verwijzing in dit verdrag naar een „regering” of „regeringen” of naar een „lid” wordt geacht tevens een verwijzing naar de Europese Gemeenschap (hierna „EG” te noemen) in te houden. Dienovereenkomstig wordt elke verwijzing in dit verdrag naar „ondertekening” of de „nederlegging van akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring” of een „akte van toetreding” of een „verklaring van voorlopige toepassing” door een regering, in het geval van de EG geacht tevens in te houden de ondertekening of verklaring van voorlopige toepassing namens de EG door haar bevoegde autoriteit en de nederlegging van de akte die ingevolge de institutionele procedures van de EG voor het sluiten van een internationale overeenkomst moet worden neergelegd.
- c) Elke verwijzing in dit verdrag naar een „regering” of „regeringen” of naar een „lid” wordt, waar dit passend is, geacht tevens een verwijzing in te houden naar welk afzonderlijk douanegebied ook in de zin van de Algemene Overeenkomst betreffende Tarieven en Handel of de overeenkomst tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie.

DEEL II

BIJDRAGEN EN BEHOEFTE

Artikel III

Hoeveelheden en kwaliteit

- a) De leden komen overeen om aan de ontwikkelingslanden voedselhulp of de geldwaarde daarvan te verstrekken met

inachtneming van de jaarlijkse minimumhoeveelheden zoals aangegeven onder e) (hierna de „verbintenis” te noemen).

- b) De verbintenis van elk lid wordt uitgedrukt in tonnen tarwe-equivalent, in waarde of in een combinatie van aantal tonnen en waarde. Leden die hun verbintenis in waarde uitdrukken, moeten ook een gegarandeerd jaarlijks aantal tonnen vermelden.
- c) Voor leden die hun verbintenis in waarde of in een combinatie van aantal tonnen en waarde uitdrukken, mag de

waarde mede de met de voedselhulpacties gepaard gaande vervoerskosten en andere bedrijfskosten omvatten.

- d) Een lid mag, ongeacht of zijn verbintenis in aantal tonnen, in waarde of in een combinatie van aantal tonnen en waarde is uitgedrukt, tevens een indicatieve waarde vermelden die overeenkomt met zijn geschatte totale kosten, inclusief de met de voedselhulpacties gepaard gaande vervoerskosten en andere bedrijfskosten.
- e) Onder voorbehoud van het bepaalde in artikel VI, bedraagt de verbintenis van elk lid:

Lid	Aantal tonnen ⁽¹⁾ (tarwe-equivalent)	Waarde ⁽¹⁾ (miljoenen)	Totale indicatieve waarde (miljoenen)
Argentinië	35 000	—	
Australië	250 000	—	90 miljoen AUD ⁽²⁾
Canada	420 000	—	150 miljoen CAD ⁽²⁾
Europese Gemeenschap en haar lidstaten	1 320 000	130 miljoen EUR ⁽²⁾	422 miljoen EUR ⁽²⁾
Japan	300 000	—	
Noorwegen	30 000	—	59 miljoen NOK ⁽²⁾
Zwitserland	40 000	—	
Verenigde Staten van Amerika	2 500 000	—	900 miljoen-1 miljard USD ⁽²⁾

⁽¹⁾ De leden moeten over hun voedselhulptransacties verslag uitbrengen overeenkomstig de desbetreffende voorschriften van het reglement van orde.

⁽²⁾ Inclusief vervoerskosten en andere bedrijfskosten.

- f) Indien vervoerskosten en andere bedrijfskosten tot de verbintenis van een lid worden gerekend, moeten deze kosten zijn gemaakt in het kader van een voedselhulpactie die eveneens in aanmerking komt om tot de verbintenis van een lid te worden gerekend.
- g) Behalve in internationaal erkende noodsituaties mag een lid geen hoger bedrag aan vervoerskosten en andere bedrijfskosten tot zijn verbintenis rekenen dan een bedrag dat overeenkomt met de aankoopkosten voor in aanmerking komende producten.
- h) Elk lid dat overeenkomstig artikel XXIII, onder b), tot dit verdrag is toegetreden, wordt geacht tezamen met zijn verbintenis te zijn opgenomen in letter e) van dit artikel.
- i) De verbintenis van een toetredend lid als bedoeld in letter h) van dit artikel mag niet minder dan 20 000 ton of een door de commissie goedgekeurde passende waarde bedragen. Normaliter is deze verbintenis volledig van toepassing vanaf het eerste jaar waarin de commissie het land als toegetreden tot het verdrag beschouwt. Ter vergemakkelijking van de toetreding van andere regeringen dan de in letter e) van dit artikel bedoelde regeringen kan de commissie er evenwel mee instemmen dat de verbintenis van een toetredend lid geleidelijk wordt ingevoerd over een periode van ten hoogste drie jaar, op voorwaarde dat de verbintenis in het eerste jaar ten minste 10 000 ton of een passende waarde bedraagt en in elk volgend jaar van die periode met ten minste 5 000 ton of een passende waarde toeneemt.

- j) Alle als voedselhulp verstrekte producten moeten aan internationale kwaliteitsnormen voldoen, in overeenstemming zijn met de voedingsgewoonten en de voedselbehoeften van de ontvangers en, tenzij het zaai- of pootgoed betreft, geschikt zijn voor menselijke consumptie.

Artikel IV

Producten

- a) Onder voorbehoud van de specificaties in de desbetreffende voorschriften van het reglement van orde, komen de volgende producten in aanmerking om in het kader van dit verdrag te worden geleverd:
- granen (tarwe, gerst, maïs, gierst, haver, rogge, sorghum of triticaal) of rijst;
 - graan- en rijstproducten van de eerste of de tweede verwerking;
 - peulvruchten;
 - spijsoolie;
 - wortel- en knolgewassen (maniok, aardappelen, bataren, yams, taro), indien deze via een driehoekstransactie of aankoop ter plaatse worden geleverd;
 - mageremelkpoeder;

- vii) suiker;
 - viii) zaai- en pootgoed voor in aanmerking komende producten en
 - ix) binnen de onder b) hierna aangegeven grenzen, producten die een bestanddeel van de traditionele voeding van kwetsbare groepen of een bestanddeel van bijvoedingsprogramma's vormen en die voldoen aan de in artikel III, onder j), van dit verdrag gestelde eisen.
- b) Ten aanzien van de verstrekking van voedselhulp door een lid in een bepaald jaar om zijn verbintenis na te komen, geldt het volgende:
- i) alle in letter a), onder vi) tot en met viii), van dit artikel bedoelde producten mogen samen niet meer dan 15 % en geen enkele van deze productcategorieën mag afzonderlijk meer dan 7 % uitmaken van haar verbintenis exclusief vervoerskosten en bedrijfskosten;
 - ii) alle in letter a), onder ix), van dit artikel bedoelde producten mogen samen niet meer dan 5 % en geen enkel van deze producten mag afzonderlijk meer dan 3 % uitmaken van zijn verbintenis exclusief vervoerskosten en bedrijfskosten;
 - iii) voor verbintenissen die zijn uitgedrukt in de vorm van een combinatie van aantal tonnen en waarde, worden de percentages in de vorenstaande punten i) en ii) afzonderlijk toegepast voor het aantal tonnen en voor de waarde exclusief vervoerskosten en andere bedrijfskosten.
- c) De leden kunnen ter nakoming van hun verbintenissen spoorelementen in combinatie met in aanmerking komende producten leveren. De leden wordt aanbevolen om, waar zulks passend is, verrijkte voedselhulpproducten te leveren, vooral in noodsituaties en in het kader van gerichte ontwikkelingsprojecten.
- iv) peulvruchten, zaai- of pootgoed van granen, rijst of andere voedselgewassen en alle andere in aanmerking komende producten worden omgerekend op basis van de aankoopkosten, overeenkomstig de in het reglement van orde vastgestelde methoden.
- b) Van mengsels van producten wordt slechts het deel dat uit in aanmerking komende producten bestaat, meegerekend in de bijdrage van een lid.
- c) De commissie stelt in het reglement van orde een voorschrift voor de bepaling van het tarwe-equivalent van verrijkte producten en spoorelementen vast.
- d) Geldbijdragen voor de aankoop van als voedselhulp geleverde in aanmerking komende producten worden omgerekend hetzij op basis van het tarwe-equivalent van deze producten, hetzij aan de hand van de gangbare wereldmarktprijzen van tarwe, overeenkomstig de in het reglement van orde vastgestelde methoden.

Artikel VI

Uitgestelde en vervroegde nakoming

- a) Elk lid draagt er zorg voor dat acties uit hoofde van zijn verbintenis voor een bepaald jaar zoveel mogelijk binnen dat jaar plaatsvinden.
- b) Indien een lid in een bepaald jaar de in artikel III, onder e), bepaalde hoeveelheid niet kan leveren, stelt het de commissie in kennis van de betrokken omstandigheden, dit zo spoedig mogelijk en in elk geval uiterlijk in de eerste zitting na afloop van dat jaar. Tenzij de commissie een ander besluit neemt, wordt de ontbrekende hoeveelheid toegevoegd aan de verbintenis van het lid voor het volgende jaar.
- c) Indien de bijdrage van een lid groter is dan zijn verbintenis voor het betrokken jaar, kan deze overschrijding tot maximaal 5 % van zijn totale verbintenis in mindering worden gebracht op zijn verbintenis voor het volgende jaar.

Artikel V

Equivalentie

- a) Bijdragen worden als volgt meegerekend op basis van hun tarwe-equivalent:
 - i) graan voor menselijke consumptie wordt gelijkgesteld met tarwe;
 - ii) rijst wordt omgerekend aan de hand van de verhouding tussen rijst en tarwe wat internationale uitvoerprijzen betreft, overeenkomstig de in het reglement van orde vastgestelde methoden;
 - iii) graan- of rijstproducten van de eerste of de tweede verwerking worden omgerekend aan de hand van hun respectieve graan- of rijstgehalte, overeenkomstig de specificaties in het reglement van orde;

Artikel VII

Potentiële ontvangers

- a) Voedselhulp in het kader van dit verdrag kan worden verstrekt aan de in bijlage B opgenomen ontwikkelingslanden en -gebieden, namelijk:
 - i) de minst ontwikkelde landen;
 - ii) de landen met lage inkomens;

- iii) de landen met middellage inkomens en de overige landen die ten tijde van de onderhandelingen over dit verdrag voorkwamen in de WTO-lijst van netto-importeur van levensmiddelen zijnde ontwikkelingslanden, indien deze landen te kampen hebben met een noodsituatie op voedselgebied of met een internationaal erkende financiële crisis die tot een noodsituatie door voedselschaarste leidt, of, indien de voedselhulpacties er bedoeld zijn, voor kwetsbare groepen.
- b) Voor de toepassing van de bovenstaande letter a) gelden alle wijzigingen die worden aangebracht in de in bijlage B, onder a) tot en met c), overgenomen DAC-lijst van ontwikkelingslanden en -gebieden, eveneens voor de lijst van de potentiële ontvangers in het kader van dit verdrag.
- c) De leden geven bij de toewijzing van hun voedselhulp voorrang aan de minst ontwikkelde landen en aan de landen met lage inkomens.

Artikel VIII

Behoeften

- a) Voedselhulp dient uitsluitend te worden verstrekt wanneer deze het effectiefste en meest geschikte middel van hulpverlening is.
- b) Voedselhulp moet worden gebaseerd op een beoordeling van de behoeften door de ontvanger en de leden in het kader van hun respectieve beleid en moet tot doel hebben de voedselzekerheid in de ontvangende landen te vergroten. De leden moeten bij het reageren op deze behoeften aandacht schenken aan het voorzien in de bijzondere voedselbehoeften van vrouwen en kinderen.
- c) Kosteloos uit te reiken voedselhulp moet worden bestemd voor kwetsbare groepen.
- d) Bij de verstrekking van voedselhulp in noodsituaties moet in het bijzonder rekening worden gehouden met de herstellen ontwikkelingsdoelstellingen op langere termijn in de ontvangende landen en moeten de fundamentele humanitaire beginselen in acht worden genomen. De leden moeten zich tot doel stellen ervoor te zorgen dat de verstrekte voedselhulp de beoogde ontvangers tijdig bereikt.
- e) De leden moeten voedselhulp die niet bedoeld is om het hoofd te bieden aan een noodsituatie, zoveel mogelijk leveren op basis van een voorafgaande planning, zodat de ontvangende landen in hun ontwikkelingsprogramma's rekening kunnen houden met de voedselhulp die zij in elk jaar van de looptijd van dit verdrag waarschijnlijk zullen ontvangen.
- f) Indien blijkt dat door een aanzienlijk tekort in de voedselproductie of door andere omstandigheden zich in een land, een regio of een groep regio's buitengewone voedselbehoeften voordoen, buigt de commissie zich over deze kwestie. De commissie kan adviseren dat de leden op de situatie reageren door de verstrekte hoeveelheid voedselhulp te vergroten.

- g) Ten tijde van de vaststelling van de behoeften aan voedselhulp moeten de leden of hun partners zich ervoor inspannen om op het regionale niveau en het niveau van het ontvangende land met elkaar overleg te plegen met het oog op de ontwikkeling van een gezamenlijke aanpak van de analyse van de behoeften.
- h) Waar zulks passend is, komen de leden overeen om in het kader van hun voedselhulpprogramma's prioritaire landen en regio's aan te wijzen. De leden dragen zorg voor doorzichtigheid ten aanzien van hun prioriteiten, beleid en programma's door informatie te verstrekken ten behoeve van andere donoren.
- i) De leden plegen rechtstreeks of via hun relevante partners overleg met elkaar over de mogelijkheden voor de vaststelling van gemeenschappelijke actieplannen voor prioritaire landen, zo mogelijk op een meerjarenbasis.

Artikel IX

Vormen van hulpverlening en daarvoor geldende voorwaarden

- a) Voedselhulp in het kader van dit verdrag kan de vorm aannemen van:
 - i) giften van levensmiddelen of van geld voor de aankoop van levensmiddelen voor of door het ontvangende land;
 - ii) de verkoop van levensmiddelen met betaling in de valuta van het ontvangende land, welk betaalmiddel niet verhandelbaar en niet inwisselbaar tegen een valuta of goederen en diensten voor gebruik door de als donor optredende leden is;
 - iii) de verkoop van levensmiddelen op krediet, waarbij moet worden betaald in redelijke jaarlijkse termijnen over een periode van ten minste 20 jaar en met rente tegen tarieven die lager zijn dan de op de wereldmarkten gangbare commerciële tarieven.
- b) Alleen voor voedselhulp die wordt gerekend tot de verbintenis van een lid, geldt dat alle voedselhulp aan de minst ontwikkelde landen moet worden verstrekt in de vorm van giften.
- c) De in de vorm van giften verstrekte voedselhulp in het kader van dit verdrag mag niet minder dan 80 % van de bijdrage van een lid uitmaken en de leden moeten er zoveel mogelijk naar streven dit percentage geleidelijk te overtreffen.
- d) De leden verbinden zich ertoe alle voedselhulptransacties in het kader van dit verdrag zo uit te voeren dat schadelijke invloed op de normale patronen van de productie en van de internationale commerciële handel achterwege blijft.
- e) De leden dragen er zorg voor dat:
 - i) de verstrekking van voedselhulp direct noch indirect, formeel noch informeel en uitdrukkelijk noch stilzwij-

gend wordt gekoppeld aan de commerciële uitvoer van landbouwproducten of andere goederen en diensten naar ontvangende landen;

- ii) de voedselhulptransacties, met inbegrip van bilaterale voedselhulp die wordt gemonetiseerd, worden uitgevoerd op een wijze die verenigbaar is met de FAO-beginselen inzake het wegwerken van overschotten en verplicht overleg („Principles of Surplus Disposal and Consultative Obligations”).

Artikel X

Vervoer en aflevering

- a) De kosten van het vervoer en de aflevering van voedselhulp na het fob-stadium moeten zoveel mogelijk door de donoren worden gedragen, vooral als het gaat om voedselhulp in een noodsituatie of aan prioritaire ontvangende landen.
- b) Bij de planning van voedselhulpacties moet terdege rekening worden gehouden met mogelijke problemen die van invloed kunnen zijn op het vervoer, de verwerking of de opslag van voedselhulp, en met de effecten die de aflevering van de voedselhulp kan hebben op de afzet van plaatselijke oogsten in het ontvangende land.
- c) Met het oog op een optimaal gebruik van de beschikbare logistieke capaciteit stellen de leden, voorzover mogelijk, samen met de andere donoren van voedselhulp, de ontvangende landen en alle andere bij de aflevering van de voedselhulp betrokken partijen een gecoördineerd tijdschema voor de aflevering van hun voedselhulp vast.
- d) Van de betaling van vervoers- en afleveringskosten zal naar behoren melding worden gemaakt in elk overzicht van de prestaties van de leden in het kader van dit verdrag.
- e) De vervoerskosten en andere bedrijfskosten moeten zijn gemaakt in het kader van een voedselhulpactie die eveneens in aanmerking komt om in de verslaglegging als onderdeel van de bijdrage van een lid te worden vermeld.

Artikel XI

Kanalen voor de verstrekking van voedselhulp

- a) De leden kunnen hun voedselhulp bilateraal, via intergouvernementele of andere internationale organisaties of via niet-gouvernementele organisaties verstrekken.
- b) De leden dienen alle aandacht te schenken aan de voordelen van het leiden van voedselhulp via multilaterale kanalen, in het bijzonder het Wereldvoedselprogramma.
- c) De leden maken bij het ontwikkelen en uitvoeren van hun voedselhulpacties waar mogelijk gebruik van de informatie en deskundigheid die beschikbaar zijn binnen de relevante,

op het gebied van voedselhulp werkzame internationale organisaties, ongeacht of het intergouvernementele dan wel niet-gouvernementele organisaties betreft.

- d) De leden wordt aanbevolen hun voedselhulpbeleid en -activiteiten betreffende op voedselhulpgebied werkzame internationale organisaties te coördineren om de voedselhulpacties coherenter te maken.

Artikel XII

Aankoop ter plaatse en driehoekstransacties

- a) Ter bevordering van de plaatselijke agrarische ontwikkeling, ter versterking van de regionale en plaatselijke markten en ter vergroting van de voedselzekerheid op langere termijn in de ontvangende landen dienen de leden te overwegen hun geldbijdragen te gebruiken of te bestemmen voor de aankoop van levensmiddelen:
 - i) in andere ontwikkelingslanden voor levering aan het ontvangende land („driehoekstransacties”) of
 - ii) in een deel van een ontwikkelingsland voor levering aan een gebied met een voedseltekort in hetzelfde land („aankoop ter plaatse”).
- b) Geldbijdragen mogen normaliter niet worden gebruikt voor de aankoop van soortgelijke levensmiddelen als die welke het leverende land zelf als bilaterale of multilaterale voedselhulp heeft ontvangen in het jaar van de aankoop of in een eerder jaar indien de in dat jaar ontvangen voedselhulp van het betrokken type nog steeds wordt gebruikt.
- c) Om de aankoop van levensmiddelen in ontwikkelingslanden te vergemakkelijken, delen de leden de tot hun beschikking staande informatie over de voedseloverschotten die mogelijk in ontwikkelingslanden bestaan of die in ontwikkelingslanden worden verwacht, zoveel mogelijk aan het secretariaat mee.
- d) De leden schenken bijzondere aandacht aan het voorkomen van nadelige gevolgen die consumenten met een laag inkomen zouden kunnen ondervinden door prijsveranderingen die het gevolg zijn van aankopen ter plaatse.

Artikel XIII

Effectiviteit en impact

- a) Bij alle voedselhulptransacties schenken de leden bijzondere aandacht aan:
 - i) het voorkomen van nadelige gevolgen voor plaatselijke oogsten en plaatselijke productie- en afzetstructuren door een passend tijdstip te kiezen voor de distributie van de voedselhulp;
 - ii) het respecteren van de plaatselijke voedingsgewoonten en voedselbehoeften van de begunstigten en het minimaliseren van welke mogelijke negatieve effecten op hun eetgewoonten dan ook en

- iii) het vergemakkelijken van de deelneming door vrouwen aan het besluitvormingsproces en aan de uitvoering van voedselhulpacties om zo de voedselzekerheid op het niveau van de huishoudens te vergroten.
- b) Het streven van de leden is erop gericht de inspanningen te ondersteunen die regeringen in ontvangende landen zich getroosten om voedselhulpprogramma's te ontwikkelen en uit te voeren op een wijze die strookt met dit verdrag.
- c) De leden ondersteunen en dragen, waar zulks passend is, bij tot de verbetering van de capaciteit en deskundigheid van de ontvangende regeringen en de betrokken burgermaatschappijen op het gebied van de ontwikkeling en uitvoering van voedselzekerheidsstrategieën ter vergroting van de impact van de voedselhulpprogramma's.
- d) Indien voedselhulp binnen een ontvangend land wordt verkocht, moet de verkoop zoveel mogelijk via de privé-sector plaatsvinden en moet deze zijn gebaseerd op een marktanalyse. Bij het geven van een bestemming aan de opbrengsten van dergelijke verkopen moet voorrang worden gegeven aan projecten die tot doel hebben de voedselzekerheid van de begunstigden te verbeteren.
- e) Er dient overwogen te worden de voedselhulp met andere middelen (financiële steun, technische hulp, enz.) aan te vullen om de voedselzekerheidvergrotenende capaciteit ervan te verbeteren en om de mogelijkheden waarover regeringen en burgermaatschappijen beschikken om voedselzekerheidsstrategieën op alle niveaus te ontwikkelen, uit te breiden.
- f) De leden dienen te streven naar coherentie tussen het voedselhulpbeleid en het beleid op andere terreinen zoals ontwikkeling, landbouw en handel.
- g) De leden komen overeen om voor elk ontvangend land zoveel mogelijk met alle betrokken partners overleg te plegen met het oog op het bewaken van de coördinatie van de voedselhulpprogramma's en -acties.
- h) De leden streven ernaar gezamenlijke evaluaties van hun voedselhulpprogramma's en -acties uit te voeren. Dergelijke evaluaties moeten op erkende internationale beginselen worden gebaseerd.
- i) De leden houden bij de uitvoering van evaluaties van hun voedselhulpprogramma's en -acties rekening met de in dit verdrag opgenomen bepalingen inzake de effectiviteit en de impact van die voedselhulpprogramma's en -acties.
- j) De leden wordt aanbevolen om bij de beoordeling van de impact van hun voedselhulpprogramma's, ongeacht of het langs bilaterale of multilaterale weg of via niet-gouvernementele organisaties verstrekte voedselhulp betreft, gebruik te maken van passende indicatoren zoals de voedselvoorzieningsstatus van de begunstigden en andere indicatoren betreffende de mondiale voedselzekerheid.

Artikel XIV

Informatieverstrekking en coördinatie

- a) Regelmatig en tijdig brengen de leden overeenkomstig het reglement van orde aan de commissie verslag uit over omvang en inhoud van hun bijdragen, de kanalen waarlangs deze zijn verstrekt, de ermee gemoeide kosten, met inbegrip van de vervoers- en afleveringskosten, de vorm van hun bijdragen en de voorwaarden waarop deze zijn geleverd.
- b) De leden verbinden zich tot het verstrekken van de statistische en andere gegevens die voor de toepassing van dit verdrag nodig kunnen zijn, in het bijzonder met betrekking tot:
 - i) de door hen verstrekte hulp, inclusief de dankzij geldbijdragen, ter plaatse of via driehoekstransacties aangekochte producten en de via internationale organisaties verstrekte hulp;
 - ii) de door hen gemaakte afspraken over de toekomstige levering van voedselhulp;
 - iii) hun beleidsmaatregelen die van invloed zijn op de verstrekking en distributie van voedselhulp. Voorzover mogelijk, moeten deze verslagen vóór elke periodieke zitting van de commissie schriftelijk bij de uitvoerend directeur worden ingediend.
- c) Leden die bijdragen in het kader van dit verdrag leveren in de vorm van multilaterale geldbijdragen aan internationale organisaties, brengen overeenkomstig het reglement van orde verslag over de nakoming van hun verplichtingen uit.
- d) De leden wisselen informatie over hun voedselhulpbeleid en -programma's en de resultaten van hun evaluaties van dit beleid en deze programma's uit en spannen zich in om ervoor te zorgen dat hun voedselhulpprogramma's coherent zijn met de voedselzekerheidsstrategieën op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau en het niveau van de huishoudens.
- e) De leden delen de commissie van tevoren mee welk deel van hun verbintenis niet in de vorm van giften wordt nagekomen en op welke voorwaarden die hulp wordt verleend.

DEEL III

UITVOERING

Artikel XV

Commissie inzake voedselhulp

- a) De commissie inzake voedselhulp die is ingesteld bij het Voedselhulpverdrag van de Internationale Graanregeling

1967, blijft voor de uitvoering van dit verdrag bestaan met de in dit verdrag bepaalde bevoegdheden en functies.

- b) Alle partijen bij dit verdrag zijn lid van de commissie.
- c) Elk lid wijst een in de zetel van de commissie verblijvende vertegenwoordiger aan aan wie de kennisgevingen en andere mededelingen van het secretariaat met betrekking tot de werkzaamheden van de commissie normaliter worden geadresseerd. Elk lid kan in overeenstemming met de uitvoerend directeur andere regelingen treffen.

Artikel XVI

Bevoegdheden en functies

- a) De commissie neemt de besluiten en vervult de functies die voor de uitvoering van de bepalingen van dit verdrag noodzakelijk zijn. Zij stelt de daartoe benodigde voorschriften vast in het reglement van orde.
- b) De besluiten van de commissie worden bij consensus bereikt.
- c) De commissie zorgt ervoor op de hoogte te blijven van de behoeften aan voedselhulp in de ontwikkelingslanden en van het vermogen van de leden om aan die behoeften te voldoen.
- d) De commissie zorgt ervoor op de hoogte blijven van de vorderingen die bij de verwezenlijking van de in artikel I van dit verdrag omschreven doelstellingen worden gemaakt, en van de toepassing van de bepalingen van dit verdrag.
- e) De commissie kan informatie van ontvangende landen verkrijgen en met deze landen overleg plegen.

Artikel XVII

Voorzitter en ondervoorzitter

- a) Op de laatste statutaire zitting van elk jaar benoemt de commissie een voorzitter en een ondervoorzitter voor het volgende jaar.
- b) De taken van de voorzitter zijn:
 - i) de ontwerpagenda voor elke zitting goed te keuren;
 - ii) de zittingen voor te zitten;
 - iii) elke vergadering en elke zitting voor geopend en gesloten te verklaren;
 - iv) aan het begin van elke zitting de ontwerpagenda ter aanneming aan de commissie voor te leggen;
 - v) de besprekingen te leiden en ervoor te zorgen dat het reglement van orde in acht wordt genomen;

vi) het woord te geven en over alle aangelegenheden betreffende de gang van zaken te beslissen in overeenstemming met de relevante voorschriften van het reglement van orde;

vii) vragen te stellen en besluiten mee te delen en

viii) te oordelen over de door de afgevaardigden gestelde moties van orde.

c) Indien de voorzitter een zitting of een deel daarvan niet bijwoont of tijdelijk niet in staat is het ambt van voorzitter uit te oefenen, treedt de ondervoorzitter op als voorzitter. Zijn de voorzitter en de ondervoorzitter beiden afwezig, dan benoemt de commissie een tijdelijke voorzitter.

d) Indien de voorzitter om welke reden dan ook niet in staat is het ambt van voorzitter uit te oefenen, treedt de ondervoorzitter als voorzitter op in afwachting van de benoeming van een nieuwe voorzitter door de commissie.

e) De als voorzitter optredende ondervoorzitter of de tijdelijke voorzitter heeft dezelfde bevoegdheden en taken als de voorzitter.

Artikel XVIII

Zittingen

- a) De commissie komt ten minste tweemaal per jaar bijeen tegelijk met de statutaire zittingen van de Internationale Graanraad. De commissie komt ook op andere tijdstippen bijeen als de voorzitter daartoe besluit of als drie leden daarom verzoeken of als dit verdrag dat anderszins vereist.
- b) Om in een zitting van de commissie een quorum te hebben, moeten afgevaardigden aanwezig zijn die twee derde van de leden van de commissie vertegenwoordigen.

c) De commissie kan, wanneer dat passend is, elke regering die geen lid is, en vertegenwoordigers van andere internationale intergouvernementele organisaties uitnodigen haar openbare vergaderingen als waarnemer bij te wonen.

d) De zetel van de commissie is in Londen.

Artikel XIX

Secretariaat

a) De commissie maakt gebruik van de diensten van het secretariaat van de Internationale Graanraad voor het verrichten van de administratieve taken om de uitvoering waarvan zij kan verzoeken, met inbegrip van de verwerking en verspreiding van stukken en verslagen.

- b) De uitvoerend directeur voert de aanwijzingen van de commissie uit en verricht de in het verdrag en het reglement van orde bepaalde taken.

Artikel XX

Niet-nakoming van verplichtingen en geschillen

- a) In geval van een geschil over de uitlegging of toepassing van dit verdrag of in geval van niet-nakoming van uit dit verdrag voortvloeiende verplichtingen, komt de commissie bijeen en neemt zij passende maatregelen.
- b) De leden komen overeen rekening te zullen houden met de aanbevelingen en conclusies die de commissie bij consensus formuleert in geval van onenigheid over de toepassing van dit verdrag.

DEEL IV

SLOTBEPALINGEN

Artikel XXI

Depositaris

De secretaris-generaal van de Verenigde Naties wordt hierbij aangewezen als depositaris van dit verdrag.

Artikel XXII

Ondertekening en bekrachtiging

- a) Dit verdrag staat van 1 mei 1999 tot en met 30 juni 1999 open voor ondertekening door de in artikel III, onder e), bedoelde regeringen.
- b) Dit verdrag dient door elk van de ondertekenende regeringen te worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke procedures. De akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring worden uiterlijk op 30 juni 1999 neergelegd bij de depositaris, zij het dat de commissie één of meer malen uitstel kan verlenen aan een ondertekenende regering die haar akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring op die datum nog niet heeft neergelegd.
- c) Elke ondertekenende regering kan bij de depositaris een verklaring van voorlopige toepassing van dit verdrag neerleggen. Een regering die daartoe overgaat, past dit verdrag voorlopig overeenkomstig haar wettelijke en andere bepalingen toe en wordt voorlopig als partij daarbij beschouwd.
- d) De depositaris geeft alle ondertekenende en toetredende regeringen kennis van elke ondertekening, bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring en voorlopige toepassing van en toetreding tot dit verdrag.

Artikel XXIII

Toetreding

- a) Dit verdrag staat open voor toetreding door elke in artikel III, onder e), bedoelde regering die dit verdrag niet heeft ondertekend. De akten van toetreding worden uiterlijk op 30 juni 1999 neergelegd bij de depositaris, zij het dat de commissie één of meer malen uitstel kan verlenen aan een regering die haar akte van toetreding op die datum nog niet heeft neergelegd.
- b) Zodra dit verdrag overeenkomstig artikel XXIV in werking is getreden, staat het open voor toetreding door elke andere regering dan die welke in artikel III, onder e), worden bedoeld, op de voorwaarden die door de commissie passend worden geacht. De akten van toetreding worden bij de depositaris neergelegd.
- c) Een regering die overeenkomstig letter a) van dit artikel tot dit verdrag toetreedt of waarvan de toetreding overeenkomstig letter b) van dit artikel door de commissie is goedgekeurd, kan bij de depositaris een verklaring van voorlopige toepassing van dit verdrag neerleggen in afwachting van de nederlegging van haar akte van toetreding. Een regering die daartoe overgaat, past dit verdrag voorlopig overeenkomstig haar wettelijke en andere bepalingen toe en wordt voorlopig als partij daarbij beschouwd.

Artikel XXIV

Inwerkingtreding

- a) Dit verdrag treedt op 1 juli 1999 in werking, mits uiterlijk op 30 juni 1999 een akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding of een verklaring van voorlopige toepassing is neergelegd door regeringen waarvan de in letter e) van artikel III vermelde verbintenissen gezamenlijk gelijk zijn aan ten minste 75% van het totaal van de verbintenissen van alle onder die letter bedoelde regeringen, en mits het Graanhandelsverdrag 1995 van kracht is.
- b) Indien dit verdrag niet overeenkomstig letter a) van dit artikel in werking treedt, kunnen, mits het Graanhandelsverdrag 1995 van kracht is, de regeringen die een akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding of een verklaring van voorlopige toepassing hebben neergelegd, bij eenparige consensus besluiten dat het tussen hen onderling in werking treedt.

Artikel XXV

Geldigheidsduur en opzegging

- a) Dit verdrag blijft, tenzij het overeenkomstig letter b) van dit artikel wordt verlengd of overeenkomstig letter f) van dit artikel eerder wordt beëindigd, tot en met 30 juni 2002 van kracht mits het Graanhandelsverdrag 1995 of een nieuw daarvoor in de plaats gekomen Graanhandelsverdrag tot en met die datum van kracht blijft.

- b) De commissie kan dit verdrag na 30 juni 2002 verlengen met opeenvolgende termijnen die telkens niet langer dan twee jaar zijn, mits gedurende de verlengingstermijn het Graanhandelsverdrag 1995 of een nieuw daarvoor in de plaats gekomen Graanhandelsverdrag van kracht blijft.
- c) Indien dit verdrag overeenkomstig letter b) van dit artikel wordt verlengd, kunnen de in letter e) van artikel III vastgestelde verbintenissen van de leden vóór de inwerkingtreding van elke verlenging door de leden worden herzien. Hun respectieve herziene verbintenissen blijven voor de duur van elke verlenging ongewijzigd.
- d) Het functioneren van dit verdrag wordt in het oog gehouden, meer in het bijzonder in het licht van de resultaten van welke multilaterale onderhandelingen ook over de verstrekking van voedselhulp, en met name over concessionele voorwaarden voor kredietverlening, en de noodzaak die resultaten toe te passen.
- e) Voordat over een verlenging van dit verdrag of over een nieuw verdrag wordt beslist, wordt de situatie ten aanzien van alle voedselhulpacties, waaronder met name die waarbij concessionele voorwaarden voor kredietverlening gelden, bestudeerd.
- f) Mocht dit verdrag worden beëindigd, dan blijft de commissie zolang bestaan als voor de uitvoering van de liquidatie ervan nodig is, en beschikt zij over de bevoegdheden en vervult zij de functies die daartoe vereist zijn.
- g) Een lid kan dit verdrag aan het einde van elk jaar opzeggen door ten minste 90 dagen vóór het einde van dat jaar een

schriftelijke kennisgeving van opzegging te zenden aan de depositaris. Dit lid wordt hierdoor niet ontheven van enige verplichting krachtens dit verdrag die het tegen het einde van dat jaar nog niet is nagekomen. Het lid brengt tegelijkertijd de commissie op de hoogte van de actie die het heeft ondernomen.

- h) Een lid dat dit verdrag opzegt, kan nadien opnieuw tot het verdrag toetreden door de commissie en de depositaris hiervan in kennis te stellen. Voorwaarde voor het opnieuw toetreden tot het verdrag is dat het lid vanaf het jaar waarin het opnieuw toetreedt, verantwoordelijk is voor het nakomen van zijn verbintenis.

Artikel XXVI

Internationale Graanovereenkomst

Dit verdrag vervangt het Voedselhulpverdrag 1995 zoals verlengd en is één van de constituerende documenten van de Internationale Graanovereenkomst 1995.

Artikel XXVII

Authentieke teksten

De teksten van dit verdrag in de Engelse, de Franse, de Russische en de Spaanse taal zijn gelijkelijk authentiek.

Gedaan te Londen, 13 april 1999.

BIJLAGE A

VERVOERSKOSTEN EN ANDERE BEDRIJFSKOSTEN

De volgende vervoerskosten en andere bedrijfskosten waarmee voedselhulpbijdragen gepaard gaan, zijn in het kader van artikel II, letter a), onder vii), en de artikelen III, X en XIV van dit verdrag inbegrepen:

a) vervoerskosten;

vrachtgelden, met inbegrip van laad- en loskosten;
overlig- en staangelden en premies voor sneller laden of lossen;
overlaadkosten;
opzakkosten;
verzekerings- en inspectiekosten;
havenrechten en in havens te betalen opslaggelden;
kosten in verband met tijdelijke opslagvoorzieningen en in havens en onderweg te betalen vergoedingen;
betalingen in verband met het vervoer in het land, de huur van voertuigen, tolheffing, begeleiding, konvooien en aan de grens geïnde vergoedingen;
met het huren van materieel gemoeide kosten;
kosten van vervoer door de lucht, met inbegrip van luchtbruggen;

b) andere bedrijfskosten;

door de begunstigden gebruikte andere goederen dan levensmiddelen (werktuigen en gereedschappen, agrarische productiemiddelen);
andere goederen dan levensmiddelen (voertuigen, opslagvoorzieningen) die ter beschikking van de met de uitvoering belaste partners worden gesteld;
kosten die worden gemaakt voor het opleiden van plaatselijke instanties die bij de hulpverlening worden betrokken; niet onder de vervoerskosten vallende bedrijfskosten van de met de uitvoering belaste partners;
maalloon en andere speciale kosten;
kosten van niet-gouvernementele organisaties binnen het land;
technische ondersteuning en logistiek management;
voorbereiding, beoordeling, bewaking en evaluatie van het project;
registratie van de begunstigden;
technische dienstverlening in het land.

BIJLAGE B

POTENTIËLE ONTVANGERS

Potentiële ontvangers van voedselhulp in de zin van artikel VII van dit verdrag zijn de ontwikkelingslanden en -gebieden die als ontvanger van hulp zijn aangemerkt in de per 1 januari 1997 geldende lijst van de Commissie voor Ontwikkelingsbijstand (DAC) van de OESO, en de landen die zijn opgenomen in de per 1 maart 1999 geldende WTO-lijst van de netto-importeur van levensmiddelen zijnde ontwikkelingslanden.

a) **Minst ontwikkelde landen**

Afghanistan, Angola, Bangladesh, Benin, Bhutan, Burkina Faso, Burundi, Cambodja, Centraal-Afrikaanse Republiek, Comoren, Democratische Republiek Congo, Djibouti, Equatoriaal-Guinea, Eritrea, Ethiopië, Gambia, Guinee, Guinee-Bissau, Haïti, Jemen, Kaapverdië, Kiribati, Laos, Lesotho, Liberia, Madagaskar, Malawi, Maldiven, Mali, Mauritanië, Mozambique, Myanmar, Nepal, Niger, Oeganda, Rwanda, Salomonseilanden, Sao Tomé en Príncipe, Sierra Leone, Soedan, Somalië, Tanzania, Togo, Tsjaad, Tuvalu, Vanuatu, West-Samoa, Zambia.

b) **Landen met lage inkomens**

Albanië, Armenië, Azerbeidzjan, Bosnië-Herzegovina, China, Republiek Congo, Georgië, Ghana, Guyana, Honduras, India, Ivoorkust, Kameroen, Kenia, Kirgizië, Mongolië, Nicaragua, Nigeria, Pakistan, Senegal, Sri Lanka, Tadzjikistan, Vietnam, Zimbabwe.

c) **Landen met middellage inkomens**

Algerije, Belize, Bolivia, Botswana, Colombia, Costa Rica, Cuba, Dominica, Dominicaanse Republiek, Ecuador, Egypte, El Salvador, Fiji, Filipijnen, Grenada, Guatemala, Indonesië, Irak, Iran, Jamaica, Federale Republiek Joegoslavië, Jordanië, Kazachstan, Democratische Republiek Korea, Libanon, Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Marokko, Marshalleilanden, Federale Staten van Micronesia, Moldavië, Namibië, Niue, Oezbekistan, Palau-eilanden, Gebieden onder Palestijns Gezag, Panama, Papoea-Nieuw-Guinea, Paraguay, Peru, Saint Vincent en de Grenadines, Suriname, Swaziland, Syrië, Thailand, Timor, Tokelau, Tonga, Tunesië, Turkije, Turkmenistan, Venezuela, Wallis en Futuna.

d) **Netto-importeur van levensmiddelen zijnde ontwikkelingslanden volgens de WTO-lijst (niet eerder genoemd)**

Barbados, Mauritius, Saint Lucia, Trinidad en Tobago.
